

KONCEPCE ROZVOJE KULTURY MĚSTA VELKÉ MEZIŘÍČÍ

na roky 2021 – 2025 (s výhledem do r. 2030)

Město Velké Meziříčí

Radnická 29/1

594 01 Velké Meziříčí

IČ: 00295671

Dne 5. listopadu 2021

Dovolujeme si Vám předložit Konceptci rozvoje kultury města Velké Meziříčí na období 2021-2025 (s výhledem do r. 2030), která vznikla participativně ve spolupráci s mnoha zainteresovanými stranami a odbornou kulturní veřejností. Koncepční dokument je rozdělen na analytickou část a návrhovou část, včetně doporučení k jednotlivým cílům.

Pevně věříme, že Vám tato koncepce poskytne užitečné informace a bude hodnotným podkladem pro Vaši další činnost. V případě Vašeho zájmu jsme připraveni Vám nabídnout asistenci při používání zpracovaného materiálu či v rámci případné budoucí spolupráce.

S pozdravem

Tereza Raabová, Jakub Deml a Ondřej Špaček

Culture Matters s.r.o.

Obsah dokumentu:

1. Analytická část	3
1.1 Nabídka kultury ve Velkém Meziříčí	5
1.2 Poptávka po kultuře ve Velkém Meziříčí	13
1.3 Zhodnocení dosavadní role města v kultuře	18
1.4 Výstupy participativního rozpočtu	24
2. Návrhová část	29
2.1 Priority, cíle, opatření a doporučení	31
2.2 Integrovaný projekt: obnova a využití nové synagogy	45

1. ANALYTICKÁ ČÁST

Charakter města

STRUČNÁ HISTORIE MĚSTA

První písemná zmínka o městě je z roku 1281, existence města je však nepřímo doložena již ve 30. letech 13. století. Městská práva získalo Velké Meziříčí v r. 1408, kdy panství držel Lacek z Kravař. Podle nedochovaného spisu J. A. Komenského měl hrad stojící na území nynějšího města patřit mezi nejstarší na českém území. Za třicetileté války bylo město osmkrát vypleněno.

V r. 1871 zde vznikl nestarší český hasičský sbor na Moravě, od **19. století** zde byly **školy** (1867 rolnická škola, 1889 měšťanská škola, učňovská pokračovací škola, 1899 gymnázium, 1901 škola Světlá), **rozsáhlý kulturní život** (pěvecký sbor, hudební škola, pravidelné hudební akademie, ochotnické divadlo). Od roku 1879 existovala Šaškova **tiskárna**, která vydávala Literární listy, učitelský časopis Národ a škola, tiskly se zde Květy a mnoho dalšího; r. 1922 vznikla další tiskárna Muchova. Od 17. do 20. století žila ve městě **početná komunita Židů** (dnešní ulice Novosady) a vznikly zde tři **synagogy**. Postupně Židé odešli do jiných měst a v době 2. světové války bylo deportováno posledních 180 Židů.

Na konci **2. světové války** (květen 1945) při postupu nacistických vojsk došlo ve městě k **tragedii**, při které bylo zabito 60 lidí a byla tak de facto vyvražděna místní elita. Dne 9. května zemřelo dalších 40 osob při bombardování. V roce 1948 byl znárodněn zámek a bylo v něm umístěno muzeum. Po revoluci zámek restituovala původní šlechtická rodina **Podstatzky-Lichtenstein** a bydlí v něm dodnes.

V roce 1886 město získalo **vlakové spojení** postavením trati ze Studence, v roce 1953 byla trať prodloužena do Křížanova. V roce 1972-78 byl vybudován **Dálniční most Vysočina**, který je dodnes významnou technickou památkou města, a rozhodl o dopravní dostupnosti města při D1. Ve městě je dostatek pracovních míst, pravidelně sem dojíždí více lidí (cca 2500), než z něj odjíždí (cca 800). Mezi hlavní zaměstnavatele patří průmyslové a logistické podniky.

KULTURNÍ DĚDICTVÍ, MĚSTSKÁ PAMÁTKOVÁ ZÓNA

Velké Meziříčí si stále zachovává historický ráz s působivým náměstím, kterému dominuje radnice a kostel sv. Mikuláše. V kontrastu s mohutnějšími budovami jádra stojí daleko drobnější, zčásti dochovaná zástavba židovské ulice a dvě dochované synagogy. Zámek na kopci výrazně dominuje historickému jádru.

Město má zpracovaný a aktualizovaný **Program regenerace MPZ**. V památkovém katalogu je evidováno **73 kulturních památek** na území obce Velké Meziříčí. Většina památek leží v **městské památkové zóně** (MPZ), která zahrnuje několik měšťanských, městských a židovských domů, zámek, sochu sv. Václava, kostel sv. Mikuláše, sloupy se sochami sv. Jana Nepomuckého a Panny Marie, kašnu se sochou sv. Floriána, městské opevnění, špitál s kostelem sv. Kříže, synagogy či radnici.

1.1 Nabídka kultury ve Velkém Meziříčí

Kulturní a volnočasové organizace zřizované městem

Město Velké Meziříčí je zřizovatelem (zakladatelem) **1 společnosti a 4 příspěvkových organizací v oblasti kultury a volného času**: JUPITER CLUB s.r.o, Muzeum VM, Městská knihovna VM, ZUŠ a DÓZA – středisko volného času. Na následujících stránkách jsou organizace stručně představeny, červeně jsou vyznačeny jejich hlavní problémy. Je zajímavé, že všechny organizace mají dvě specifika: 1) řeší **problémy s prostory**, 2) mají **dlouhodobě stálé vedení** (ředitelé jsou ve funkci 9 až 21 let). U každé organizace uvádíme základní údaje za rok 2019, jelikož v letech 2020 a 2021 byla celá kultura několik měsíců zavřena kvůli pandemii COVID.

JUPITER CLUB s.r.o.

- **Zřizovatel:** Město Velké Meziříčí
- **Lokalita:** Náměstí
- **Využívané prostory:** renesanční budova v majetku města, část po rekonstrukci za 100 mil. Kč (2015), **druhá část budovy čeká na rekonstrukci**
- **Vybavení:**
  - velký multifunkční sál (380 míst)
  - kinosál (191 míst)
  - koncertní sál (150 míst)
  - loutková scéna (80 míst)
  - výstavní sál (60 míst)
  - malá a velká učebna (12 a 30 míst)
- **Rozpočet 2019:** 12 mil. Kč, z toho dotace města 6,1 mil. Kč (60 %)
- **Počet pracovníků:** 9
- **Návštěvnost (2019):** 634 akcí, 72 tisíc diváků
- **Pravidelné akce:**
  - Evropský festival filosofie
  - Velkomeziříčské kulturní léto
  - koncerty klasické hudby – např. v rámci festivalu Concentus Moraviae
  - koncerty populární hudby (2019 např. T. Klus, MIG21, Katapult aj.)
  - divadla, loutk. představení pro děti, výstavy...
- **Web:** www.jupiterclub.cz

Muzeum Velké Meziříčí

- **Zřizovatel:** Město Velké Meziříčí
- **Lokalita:** Zámecké schody 1200/4 (zámek)
- **Využívané prostory:** pronajímané prostory na soukromém zámku
- **Vybavení:**
  - plocha expozic cca 1500 m², depozitáře cca 1000 m², zázemí 216 m²
  - reprezentativní zámecký sál na svatby, koncerty (90 míst)
  - do vybavení je investováno jen minimálně vzhledem k tomu, že **muzeum nemá vlastní prostory** a pronajímané prostory jsou **nevyhovující** - depozitáře i expoziční prostory jsou většinou nevytápěné a s nevyhovujícími podmínkami
- **Specifika:**
  - otevírací doba **jen od května do října (nevytápěné prostory)**
  - muzeum zajišťuje také prohlídky zámku a plní funkci prostředníka mezi majitelem zámku a laickou i odbornou veřejností
- **Rozpočet 2019:** 5 mil. Kč, z toho příspěvek města 4,5 mil. Kč
- **Počet pracovníků:** 7,8 (přepočtený stav)
- **Návštěvnost (2019):** 14 946 návštěvníků (2 prohlídkové trasy Muzeum a Zámek, výstavy, akce aj.)
- **Pravidelné akce:** Festival muzejních nocí, Historické slavnosti, výstavy
- **Web:** www.muzeumvm.cz

Kulturní a volnočasové organizace zřizované městem

Městská knihovna Velké Meziříčí

- **Zřizovatel:** Město Velké Meziříčí
- **Lokalita:** Poštovní 1392/22 (11 min. z náměstí)
- **Využívané prostory:** budova bývalé mateřské školy v lokalitě sídliště, v majetku města
- **Vybavení:**
  - **omezené prostory** - nedostačují velikostí již ani pro běžný knihovnický provoz, kulturní akce téměř není možné realizovat (chybí multifunkční sál)
  - nedávno byla zakoupena přilehlá zahrada, zvažuje se přístavba
- **Rozpočet 2019:** 4 mil. Kč, z toho dotace celkem 3,7 mil. Kč
- **Počet přepočtených pracovníků:** 7
- **Návštěvnost (2019):** 1 681 reg. čtenářů (14,6 % obyvatel), 30 399 fyz. návštěv + 30 590 online, 80 717 výpůjček
- **Vybrané akce (2019):**
  - autorské besedy
  - divadelní představení pro děti
  - výstavy
  - programy v zahradě, etapové hry aj.
- **Web:** www.knihovnavm.cz

Základní umělecká škola

- **Zřizovatel:** Město Velké Meziříčí
- **Lokalita:** Poříčí 808/7 (7 min. z náměstí)
- **Využívané prostory:** býv. střední škola, budova v majetku města
- **Vybavení:**
  - organizaci **chybí koncertní sál** pro vlastní potřeby s dostatečně velkým jevištěm i hledištěm, příp. prostorem pro varhany (ZUŠ má zpracovaný návrh přístavby sálu)
  - v létě se budova přehřívá
- **Rozpočet 2019:** 12 mil. Kč, z toho 10 mil. Kč na platy z MŠMT, 0 Kč z rozpočtu města
- **Počet pracovníků:** 28 osob
- **Návštěvnost (2019):** 550 žáků
- **Pravidelné akce:**
  - Vánoční koncert
  - Muzikanti dětem
  - VM léto
  - absolvenstské koncerty a představení
  - výstavy (v Jupiter Club, v Městské knihovně ap.)
- **Web:** www.zusvm.cz

DÓZA – středisko volného času

- **Zřizovatel:** Město Velké Meziříčí
- **Lokalita:** Komenského 10/2 (1 min. z náměstí)
- **Využívané prostory:** budova v majetku města
- **Vybavení:**
  - několik menších učeben pro vzdělávací a zájmovou činnost, upravený plácek na dvoře
  - **chybí větší místnosti a multifunkční sál**, příp. větší venkovní prostory
  - nyní prošel rekonstrukcí druhý trakt budovy (bývalá masna), kde by měl být umístěn mj. menší sál, **místnost však není na sál dost velká, ani vhodná** kvůli výloze do ulice
- **Rozpočet 2019:** 5,8 mil. Kč, z toho 3,6 mil. Kč na platy z MŠMT, 0,7 mil. Kč z rozpočtu města
- **Počet pracovníků:** stálých 7 + externisté
- **Návštěvnost (2019):** 880 žáků
- **Pravidelné akce:**
  - kroužky
  - vzdělávací programy pro MŠ, ZŠ aj.
  - letní tábory
  - trackovací hry aj.
- **Web:** www.dozavm.cz

Nezávislé kulturní organizace ve Velkém Meziříčí

VOLNOČASOVÉ SPOLKY

Na nezávislé scéně Velkého Meziříčí působí řada organizací, více či méně aktivních. Většina nezávislých organizací působí jako **amatérské (volnočasové) spolky**.

Dlouhodobě vyvíjí činnost např.

- **Loutkové divadlo**
- **Muzikanti dětem z.s.**
- **Vlastivědná a genealogická společnost Velké Meziříčí**
- **Spolek žen Velké Meziříčí**
- **Junák (Český skaut)**
- **Chaloupky, o. p. s.**
- **Jednoměsto z. s.**
- **Filatelisté**
- **Country kapela STETSON**
- **Horáčan**

Celá řada spolků využívá **zázemí Jupiter Clubu** – např. Loutkoherecký soubor, Vlastivědná a genealogická společnost, kapela STETSON, Svaz žen aj.

PODNIKY PODÍLEJÍCÍ SE NA KULTUŘE MĚSTA

Výraznými aktéry na hudební scéně je hudební **klub Rock Depo** a soukromý **festival FAJTFEST** na Fajtově kopci.

Mezi nezávislé kulturní organizace nedávno přibyla společnost rodiny Kodetových **Muzeum Kodet s.r.o.**, která plánuje v bývalém Luteránském gymnáziu otevřít soukromé muzeum.

Nabídku doplňují okrajově **kavárny a restaurace** (např. Kavárna a bistro Termoska, restaurace Jéčko), které mají nyní z důvodů vládních epidemických opatření omezený provoz.

ROCK DEOP, foto: NovinyVM
FAJTFEST, foto: Velkomeziříčsko

Kulturní a společenské akce ve Velkém Meziříčí

Během roku probíhá ve městě řada zajímavých akcí na různých místech i veřejných prostranstvích. Město VM a jeho organizace pořádali v letech 2014 až 2019 **ročně cca 500 akcí**, jejich počet byl dlouhodobě stabilní, stejně jako návštěvnost (viz níže). Další akce pořádají nezávislé subjekty (spolky, kluby, soukromé společnosti, fyzické osoby). Mezi nejvýznamnější pravidelné akce pořádané městem a jeho organizacemi patří **Velkomeziříčské kulturní léto** (na náměstí), **Evropský festival filosofie** (Jupiter, náměstí), **Historické slavnosti** (zámek), **Otevření kostelní věže** a **Adventní světýlka**. Z nezávislých akcí podpořených granty jmenujeme např. **FAJT FEST** (Fajtův kopec), benefiči **Muzikanti dětem** (náměstí) a koncerty v **Rock Depo**.

Vybrané pravidelné akce konané ve Velkém Meziříčí

Akce	Termín konání akce	Zajišťuje (pořádá)
Ples města	leden	Město VM
Novoroční koncert	leden	Jupiter club
Charitativní koncert	březen – duben	Jupiter club
Velikonoční výstava	březen – duben	Jupiter club (Svaz žen)
Sportovec roku	březen – duben	Město VM, odbor školství a odbor výstavby
Čarodějnice	duben	Město VM a jeho organizace
Muzikanti dětem	květen	Muzikanti dětem z.s.
Festival muzejních nocí	květen	Muzeum VM
Evropský festival filosofie	červen	Jupiter club
Concentus Moraviae	červen	Concentus Moraviae + JC
Pouť	červen	Město VM, odbor SMB

Akce	Termín konání akce	Zajišťuje (pořádá)
Otevření kostelní věže	červen - srpen	Město VM
FAJT FEST	červenec	Tomáš Fleck
Velkomeziříčské kulturní léto	červenec – srpen	Jupiter club
Historické slavnosti	září	Muzeum VM
Drakiáda	září	Podnikatelé města + Dóza
Adventní světýlka	listopad	Jupiter club
Přehlídka středních škol	listopad	Jupiter club
Vánoční trhy	prosinec	Město VM, odbor finanční
Vánoční výstava	prosinec	Jupiter club (Svaz žen)
Ohňostroj	prosinec	Město VM, odbor školství
Koncerty v Rock Depo	celý rok	Rock Depo

Posouzení umístění hlavních kulturních organizací

Umístění kulturních a volnočasových institucí zásadně definuje kult. provoz ve městě. Velké Meziříčí má výhodu, že se instituce koncentrují v hist. centru a přispívají tak k jeho živosti a vytvářejí jeden z důvodů, proč obyvatelé centrum navštěvují. Současně vytvářejí předpoklad pro rozvoj cestovního ruchu. Největší význam pro městskou kulturu a zároveň nejlepší lokaci má **Jupiter Club** na náměstí. Má k tomu vhodnou budovu s několika sály a aktivě využívá i **veřejný prostor náměstí**. V blízkosti náměstí sídlí také **DÓZA** a **ZUŠ**. **Městská knihovna VM** se nachází v nedaleké rezidenční čtvrti, kde však má příležitost stát se lokálním komunitním centrem. **Muzeum VM** je situováno na zámku Velké Meziříčí, který utváří jednu z dominant města. Z určitého pohledu je koexistence Muzea a zámku přínosná, nepřítomnost muzejních expozic přímo v centru je však spíše hendikepem.

Dále je v mapě zakresleno několik **nevyužívaných historických budov a rozvojové území SVIT**, se kterými město může disponovat (nebo vytvářet partnerství) a u kterých je potřeba zvážit možné využití pro kulturu.

Barokní velká sýpka
(mimo mapu)

Zámek,
Muzeum Velké Meziříčí

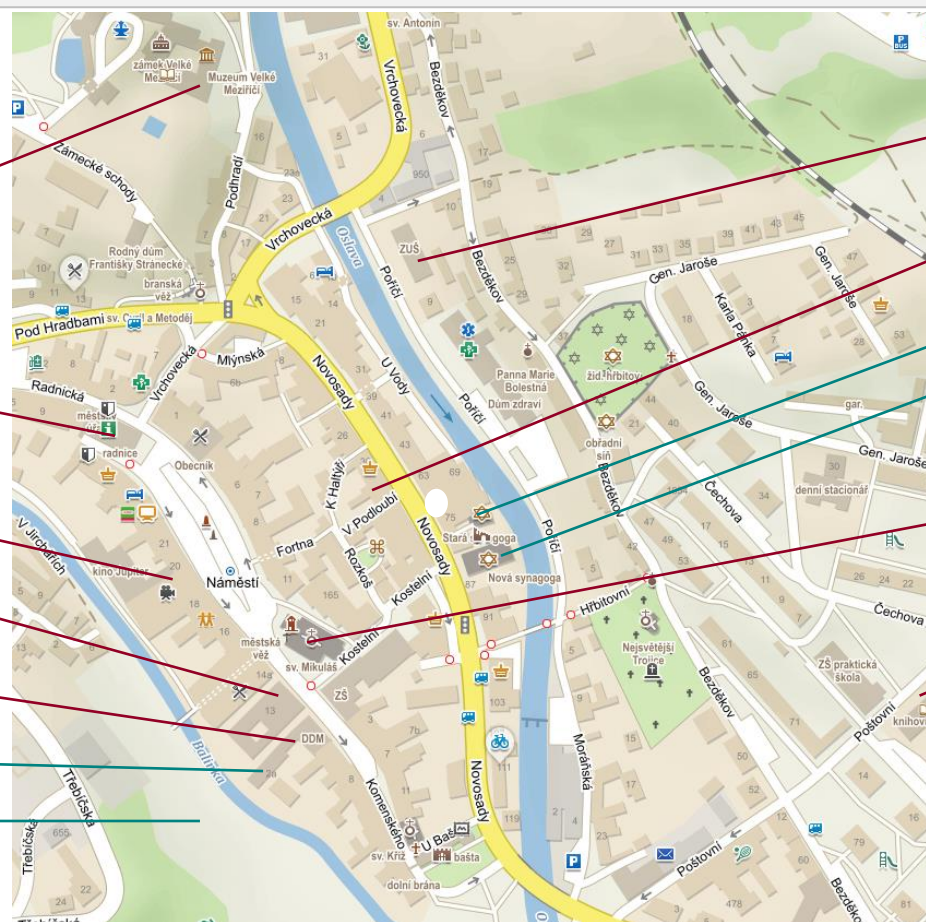
Infocentrum,
radnice

Jupiter Club, kino

Luteránské gymnázium
(Muzeum Kodet s.r.o.)

Dóza – středisko
volného času

Malá sýpka v centru
Areál SVIT

ZUŠ

Rock Depo

Stará synagoga

Nová synagoga

Věž kostela sv. Mikuláše

Městská knihovna
Velké Meziříčí

Modře jsou vyznačeny
budovy a lokality, které v
současnosti nejsou využívány.

Dlouhodobě nevyužívané nemovitosti ve městě

Ve Velkém Meziříčí se náchází několik nemovitostí, které jsou velmi zajímavé z hlediska architektury, umístění či historie, ale jsou dlouhodobě nevyužívané. Mezi tyto budovy patří:

BÝVALÉ LUTERÁNSKÉ GYMNÁZIUM

Umístění: Náměstí 13
Vlastník: nedávno zakoupila rodina Kodetových

Záměr využití: galerie, soukromé bydlení. Majitel je ochoten spolupracovat s městem, potenciál otevření do veřejného prostoru, oživení nábřeží.

NOVÁ SYNAGOGA

Umístění: Novosady 97/85
Vlastník: Židovská obec, jedná s městem o převodu za 1 Kč

Město zpracovalo stavebně-technický průzkum a zvažuje možnosti využití. Jedná se o unikátní památku, jejíž stav je zatím poměrně dobrý, pokud nebude dlouhodobě řešeno, dojde k nevratné degradaci objektu.

BAROKNÍ SÝPKA VELKÁ

Umístění: Ke Třem křížům 1234/2
Vlastník: Město Velké Meziříčí

O využití má zájem Muzeum VM (záměr přesunu depozitáře ze zámku a zřízení badatelný). Objekt se jeví jako možné řešení prostorových problémů Muzea s dlouhodobou platností (s výhledem na několik desetiletí). Překážkou záměru je vysoká investiční náročnost.

Dlouhodobě nevyužívané nemovitosti ve městě

AREÁL SVIT

Umístění: vedle náměstí přes řeku Balinka
Vlastník: město Velké Meziříčí, část pozemků vlastní Lidl s.r.o.

Probíhá přeměna plochy na provizorní parkoviště pro centrum města, plánovaná je příprava územní studie, která bude definovat využití celé lokality. V rámci záměru je možné zvážit i kulturní a volnočasové zázemí a především řešení propojení břehů řeky Balinky a spojení s náměstím.

SÝPKA V CENTRU

Umístění: Komenského 2a
Vlastník: Město Velké Meziříčí

Objekt se nachází v zadním traktu domů v ulici Komenského. Prostorově je provázán s budovou střediska volného času DÓZA (v případě veřejného využití nutno řešit přístup ze strany Luteránského gymnázia nebo SVITu).

Město plánuje v roce 2022 objednat projektovou dokumentaci pro vznik expozičních prostor Muzea VM.

BÝVALÁ STARÁ SYNAGOGA

Umístění: Novosady 1146/79
Vlastník: Židovská obec

Starou synagogu dříve využívalo Muzeum VM na vybrané výstavy. Nyní je uzavřena, je poměrně v dobrém technickém stavu. Není známo, jaké bude mít další využití. Bývalému židovskému ghettu město nevěnuje větší pozornost.

1.2 Poptávka po kultuře ve Velkém Meziříčí

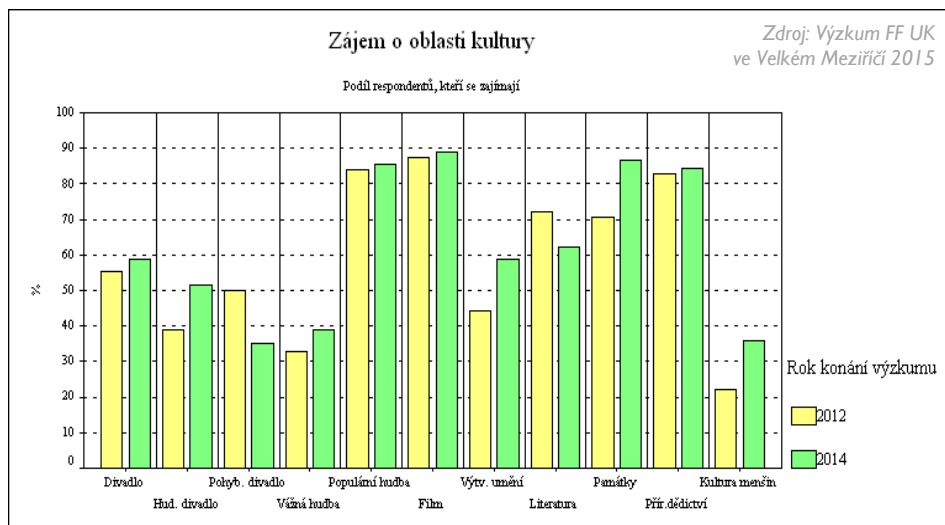

Poptávka po kultuře ve Velkém Meziříčí – zájem, spokojenost

Poptávka po kultuře bývá často vytvářena především nabídkou místních organizací, případně spolků, a důkazem o zájmu či nezájmu bývá větší či menší návštěvnost akcí. Přesto by **město mělo hrát aktivní roli v zjišťování zájmu různých cílových skupin** (dle věku, bydliště, zájmů apod.), a především se neustále ubezpečovat, že pro všechny významné skupiny obyvatel je ve městě alespoň minimální kulturní nabídka (včetně např. teenagerů, seniorů, dojíždějících pracovníků ap.).

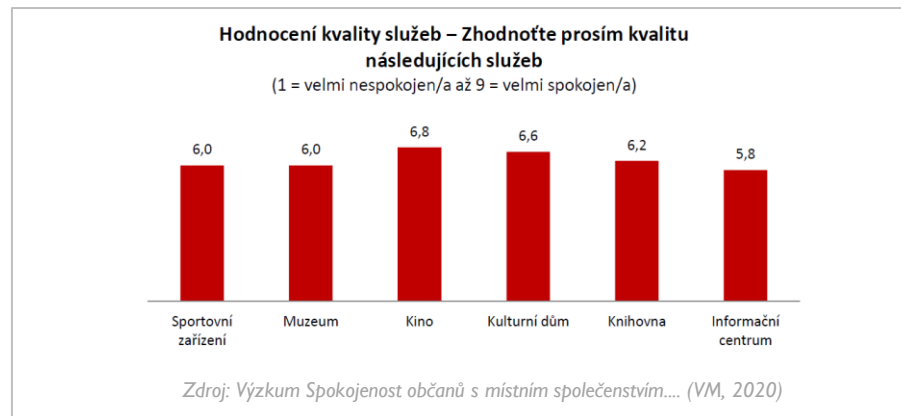
DOTAZNÍKOVÉ ŠETŘENÍ FF UK

Velké Meziříčí díky minulé koncepci podpory kultury a spolupráci s FF UK má k dispozici výsledky dotazníkových šetření zaměřených na kulturu, jsou však již z let 2012 a 2014 a nemají velkou vypovídací schopnost. Zde uvádíme jediný graf – zájem obyvatel o různé obory kultury. Nejvíce měli respondenti **zájem o populární hudbu, film, památky a přírodní dědictví**.

VÝZKUM SPOKOJENOSTI OBČANŮ 2020 (INDIKÁTORY ECI)

V roce 2020 proběhl výzkum spokojenosti občanů s indikátory udržitelného rozvoje ECI, ve kterém byla i jedna otázka zaměřená na spokojenost s kulturními a sportovními organizacemi. Nejlépe se umístilo kino a kulturní dům Jupiter, dále knihovna, muzeum, které mělo shodné skóre jako sportoviště. Nejméně byli respondenti spokojeni s informačním centrem. Je nutno dodat, že všechny hodnocené organizace byly hodnoceny mezi 6 a 7 body z 9, tzn. **rozdíl mezi nimi není nijak značný a všechny mají velký prostor pro zlepšení**.

Kultura (a to jak vztah ke kulturnímu dědictví města, nabídka zajímavých kulturních akcí i rozvoj kulturních a kreativních průmyslů) **je důležitý faktor pro výběr bydliště a přilákání nebo udržení obyvatel. Jelikož v posledních letech dochází spíše k odlivu obyvatel z města, doporučujeme realizovat aktuální výzkum spokojenosti a poptávky obyvatel po kulturních aktivitách.**

Poptávka po kultuře ve Velkém Meziříčí - návštěvnost

Město a jeho kulturní organizace evidovaly v letech 2014 až 2019 celkem **cca 500 akcí** ročně, jejich počet byl před pandemií COVID-19 dlouhodobě stabilní, stejně jako jejich návštěvnost, která dokonce mírně rostla (viz graf vpravo, zelená spojnice ukazuje **120 tis. návštěvníků** v roce 2019).

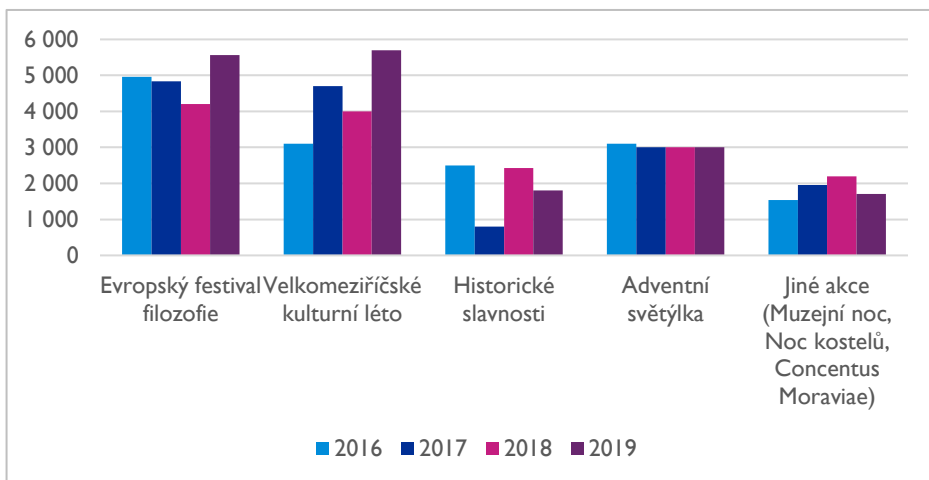
Grafy níže dokládají, že návštěvnost významných pravidelných akcí je také poměrně stabilní (s výkyvy danými především vlivem počasí), nejvíce jsou navštěvované vícedenní akce **Evropský festival filosofie** a **VM kulturní léto**.

Stabilně vysoká byla také **návštěvnost kulturních organizací** v rámci jejich běžného provozu (divadelních představení a koncertů, kina, muzejních expozic a prohlídek, Městské knihovny, kurzů ap.). Celkem organizace navštíví **ročně cca 95 tisíc návštěvníků**.

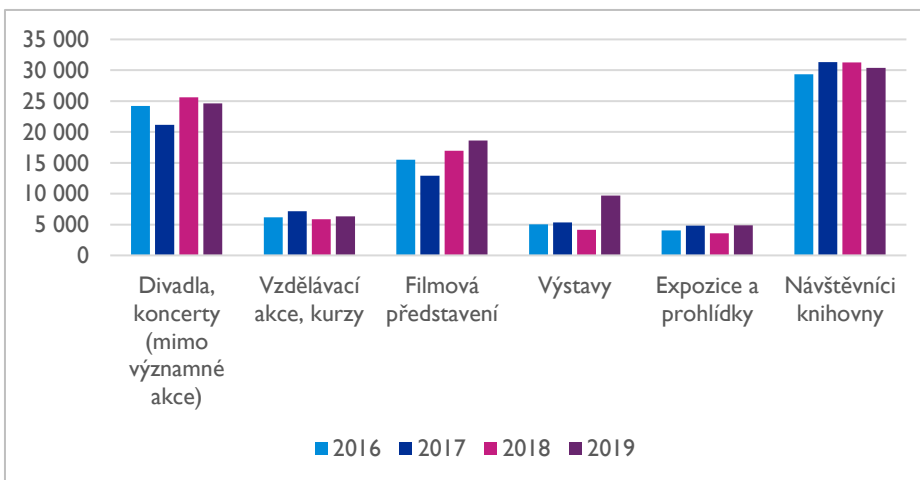
Počet akcí pořádaných městem VM a jeho organizacemi a jejich celková roční návštěvnost

Návštěvnost významných akcí města

Návštěvnost běžného provozu organizací a ad hoc akcí

Zdroj: Zpráva a aktualizace Konceptu kultury 2020, zprávy o činnosti organizací, vlastní úpravy

Poptávka po kultuře ve Velkém Meziříčí – cestovní ruch

Město spadá do okresu Žďár nad Sázavou a kraje Vysočina, dále sousedí také s Jihomoravským krajem, odkud také může lákat návštěvníky na kulturní akce. Celá tato oblast ležící mezi Brnem a Jihlavou se vyznačuje krásnou krajinou a je vnímána především jako výletní destinace, případně cíl mnoha pracovníků dojíždějících do místních podniků.

Dopravní dostupnost u D1 je velkou výhodou, která může na kulturní akce přilákat i návštěvníky ze vzdálenějších míst, např. Brna nebo Jihlavy.

KRAJ VYSOČINA → OKRES ŽĎÁR NAD SÁZAVOU → ORP VELKÉ MEZIŘÍČÍ → VELKÉ MEZIŘÍČÍ
509 274 obyvatel   118 158 obyvatel   36 390 obyvatel   11 498 obyvatel

DESTINAČNÍ MANAGEMENT

Velké Meziříčí bylo v roce 2015 spoluzakladatelem destinační agentury Koruna Vysočiny, v roce 2019 z ní však vystoupilo, jelikož nebylo spokojeno se spoluprací. Od té doby **město není členem žádné destinační společnosti**.

Turistické cíle Velkého Meziříčí jsou prezentovány jak v rámci vlastního turistického portálu <https://turistikavm.cz>, tak v rámci webu krajské centrály cestovního ruchu **Vysočina Tourism**. Spolupráce s touto institucí je funkční a probíhá již dlouhodobě.

Turistický portál VM prezentuje všechna zajímavá místa a akce ve městě i okolí a je zpracován moderně a vizuálně atraktivně. V současné době probíhá jeho připomínkování a ladění.

TURISTICKÉ INFORMAČNÍ CENTRUM

Město má **Turistické informační centrum** umístěné na radnici, působí přímo pod Městským úřadem (nikoli jako samostatná organizace) a je členem A.T.I.C.

TIC působí ve vstupní hale radnice, což není plně vyhovující prostředí pro návštěvníky, ani pracovníky. V zimě je v prostorách chladno a kromě turistů na radnici chodí mnoho místních občanů, kteří své dotazy také směřují na TIC. Pro další rozvoj cestovního ruchu bude **potřeba zamyslet se nad vhodnějšími prostory pro TIC a případně i navýšením kapacit pracovníků TIC**.

Poptávka po kultuře ve Velkém Meziříčí – cestovní ruch

UBYTOVACÍ ZAŘÍZENÍ

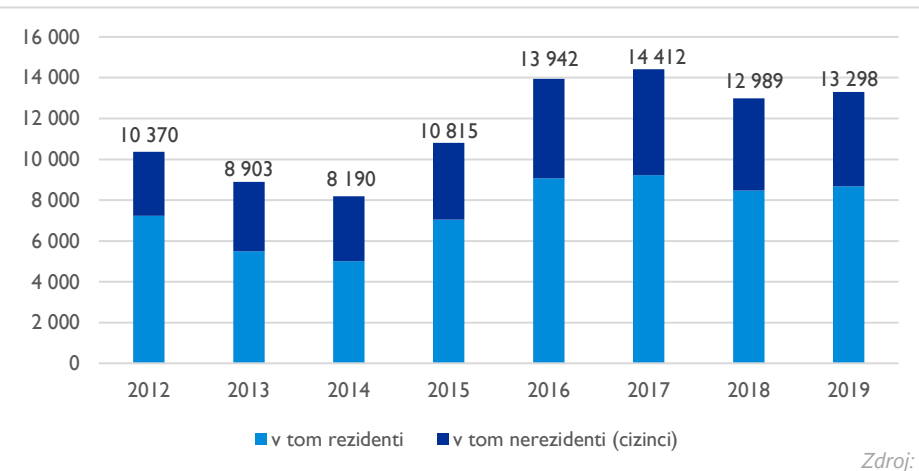
Ve městě bylo v roce 2019 evidováno **9 hromadných ubytovacích zařízení**, z toho 4 tříhvězdičkové hotely (s 10 až 50 pokoji), 1 garni hotel (s 10 až 50 pokoji), 1 penzion, 2 ubytovny a 1 domov mládeže (s méně než 10 pokoji).

Ve statistikách ČSÚ nejsou zahrnuta individuální ubytovací zařízení (ubytování v soukromí), hostů i přenocování tedy může být ve skutečnosti více.

POČET HOSTŮ A DÉLKA POBYTU

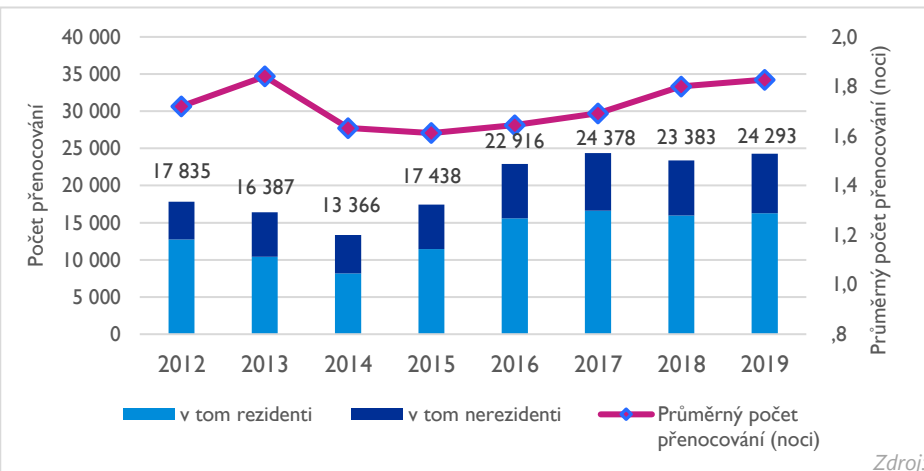
Před pandemií COVID-19 do města přijíždělo přibližně **13 tisíc hostů ročně** a **průměrná délka pobytu byla 1,6 až 1,8 noci**. Zajímavá je skladba hostů, přibližně **30 % tvoří nerezidenti (cizinci)**, důvodem jejich návštěvy bude pravděpodobně pracovní cesta do VM nebo přenocování po cestě na D1. I těm může město nabídnout více než jen postel v hotelu.

Hosté hromadných ubytovacích zařízení ve Velkém Meziříčí

Zdroj:
ČSÚ

Počet přenocování ve Velkém Meziříčí a průměrná délka pobytu

Zdroj:
ČSÚ

Přestože cestovní ruch dosud nepatří k silným odvětvím Velkého Meziříčí, město má značný potenciál k jeho rozvoji díky zajímavé historii, dobré dopravní dostupnosti, krásnému prostředí Vysočiny, historickému jádru a pestré nabídce kulturních a sportovních aktivit a zajímavých akcí.

Zdroj:
ČSÚ

1.3 Zhodnocení dosavadní role města v kultuře

Zhodnocení kulturní nabídky ve Velkém Meziříčí

ČINNOST MĚSTSKÝCH KULTURNÍCH ORGANIZACÍ

Velké Meziříčí disponuje **5 organizacemi (1 společností s r.o. a 4 příspěvkovými organizacemi)**, které se věnují kultuře a volnočasovým aktivitám (pro oblast sportu byla navíc v roce 2020 založena nová příspěvková organizace Sportoviště VM).

Všechny městské organizace vyvíjí **dlouhodobě a stabilně kulturní a vzdělávací činnost pro obyvatele města a okolí**.

Škála kulturních služeb ve městě je velmi **rozmanitá a odpovídá** aktuální poptávce „mainstreamu“, plní také vzdělávací funkci nejen pro děti a mládež. Spolupracují navzájem mezi sebou, tak i s neziskovými organizacemi (především Jupiter Club, který jim poskytuje zázemí).

NEZÁVISLÉ KULTURNÍ ORGANIZACE

Na nezávislé scéně působí také řada organizací, které zasahují do oborů **hudby** (např. Rock Depo, FAJTFEST, Muzikanti dětem z.s., kapely), **divadla** (Loutkové divadlo), **kulturního dědictví a sběratelství** (Vlastivědná a genealogická společnost Velké Meziříčí, Filatelisté). Většina nezávislých organizací působí jako amatérské spolky (tj. činnost vyvíjí ve svém volném čase).

Nabídku doplňují okrajově **kavárny a restaurace** (např. Kavárna a bistro Termoska, restaurace Jéčko).

Mezi nezávislé kulturní organizace nedávno přibyla společnost rodiny Kodetových **Muzeum Kodet s.r.o.**, která plánuje v bývalém Luteránském gymnáziu otevřít soukromé muzeum.

KULTURNÍ AKCE

Ve městě se koná velký počet různých akcí, většina akcí cílí na místní obyvatele a návštěvníky z okolí a stejného regionu (např. Velká Bíteš). **Některé akce mají však velký potenciál přilákat do města více návštěvníků včetně turistů** (tj. vícedenních návštěvníků z jiného města), tzn. zvýšit **cestovní ruch** a s ním spojené ekonomické přínosy pro město a místní podnikatele. Jedná se zejména o akce Evropský festival filosofie, Historické slavnosti, FAJTFEST, VM kulturní léto a vybrané akce v Jupiter Clubu (např. koncerty populárních kapel).

AKTUÁLNÍ PROBLÉMY

Všechny **městské organizace mají problémy s prostory**, které jim často nestačí kapacitně nebo jsou nevhodné, příp. drahé.

Současně **je ve městě několik nevyužívaných chátrajících budov a rozvojových lokalit**, z nichž některé patří městu (velká a malá sýpka, areál SVIT), nebo je město může odkoupit (nová synagoga), nebo může alespoň spolupracovat s majiteli (Luteránské gymnázium). Strategická část koncepce navrhne možnosti dalšího využití některých z těchto brownfieldů.

Zdroj: encyklopedie.c-budejovice.cz

Financování kultury z rozpočtu města

Výdaje na kulturu na obyvatele jsou na poměrně vysoké úrovni a mají mírně rostoucí trend.

V uvedených grafech jsou zahrnuty výdaje na

- ✓ **organizace Jupiter Club, Muzeum VM a Městská knihovna VM** – v členění na provoz a na investice (v roce 2015 byla vynaložena investice cca 100 mil. Kč na 1. fázi rekonstrukci a multifunkční sál v Jupiter Clubu s.r.o., úvěr bude splacen v roce 2025 (splátky úroků jsou zahrnuty v grafu ve fialové části).
- ✓ **příspěvky na akce** pořádané vlastními organizacemi (Evropský festival filosofie a VM kulturní léto),
- ✓ **grantový systém.**
- ✓ **přímé financování městských akcí** (např. Pálení čarodějnic).

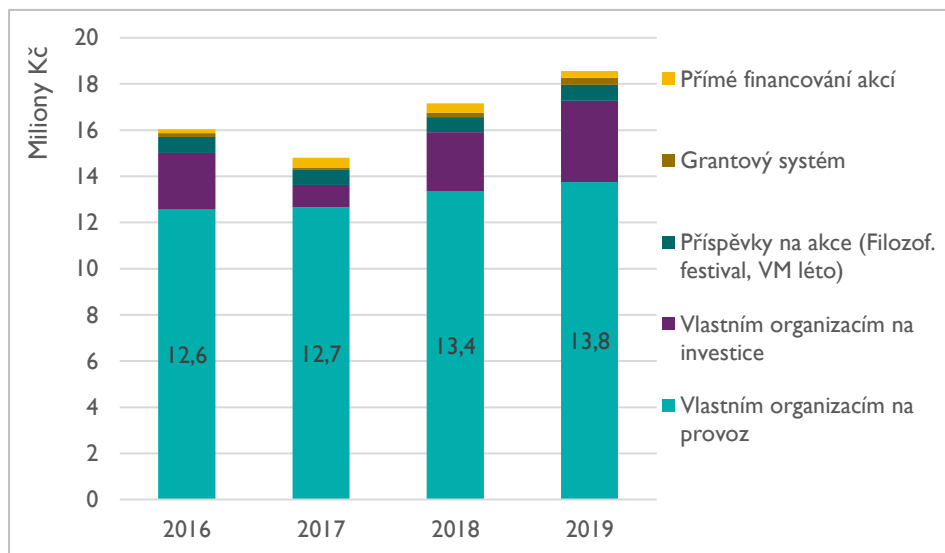
V grafech, které vycházejí z Koncepce kultury do r. 2020, není zahrnut příspěvek na organizace ZUŠ (0 Kč) a DÓZA (cca 700 tis. Kč), které jsou považovány spíše za školská zařízení.

Město financuje kulturu především prostřednictvím vlastních organizací, cca 96 % neinvestičních výdajů na kulturu plyne vlastním organizacím. Nezávislé subjekty jsou podporované **grantovým systémem** v celkové výši 300 tis. Kč (v r. 2020 350 tis. Kč) - viz následující strana.

Kulturní život ve městě je důležitý faktor při rozhodování o výběru střední školy, práce i bydliště, a tím i pro přilákání nebo udržení obyvatel. A jelikož **počet obyvatel je hlavním faktorem pro výpočet daňových příjmů města**, může kultura velmi dobře přilákat i příjmy do městského rozpočtu.

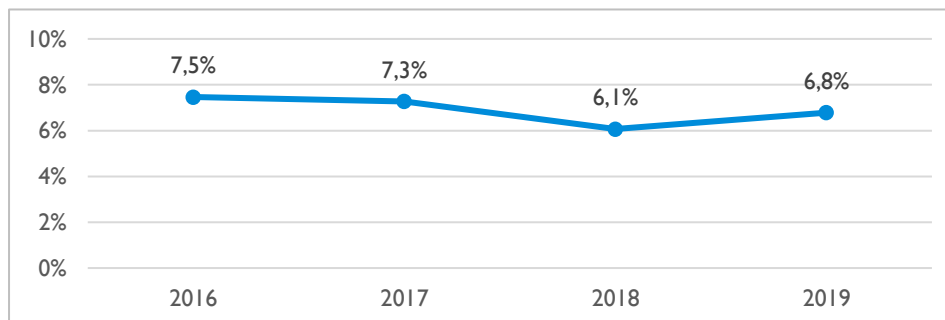
Doporučujeme proto udržet výdaje na kulturu na vysoké úrovni i přes koronavirovou krizi a vytvářet takovou nabídku kultury, která bude atraktivní jak pro místní obyvatele, tak pro dojíždějící pracovníky i další časté návštěvníky města (včetně rodáků, kteří odešli do jiných měst a zvažují návrat).

Výdaje města na kulturu
z toho na zřizované organizace JC, Muzeum VM a Městskou knihovnu

Zdroj: Koncepce kultury VM do r. 2020

Podíl výdajů na kulturu k celkovému rozpočtu města

Grantový systém

Žadatelé o dotaci mohou podat žádost ve **3 oblastech podpory kultury**:

- **oblast A** - Pořádání tradičních i nových kulturních akcí zvyšujících zájem obyvatel a návštěvníků města o kulturní dění a kulturní dědictví.
- **oblast B** - Pořádání vzdělávacích akcí zvyšujících kulturní kompetence (probouzení zájmů, poskytování znalostí, rozvíjení schopností a dovedností potřebných k aktivní účasti na kulturních aktivitách) dětí, mládeže a dospělých.

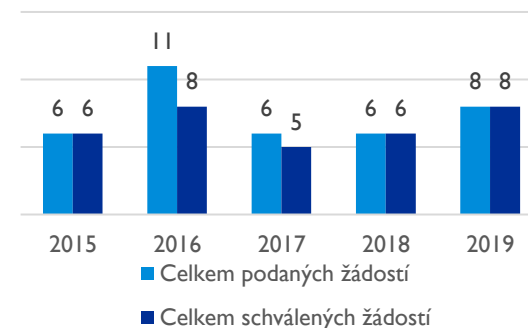
▪ **oblast C** – Tvorba a prezentace literárních či audiovizuálních děl vztahujících se k historii a kultuře města. Vlastní podíl žadatele na pokrytí nákladů projektu musí činit nejméně **50% uznatelných nákladů. Maximální výše podpory pro jednotlivou žádost je 50 tis. Kč.**

Žádosti hodnotí Komise kultury a cestovního ruchu podle veřejně známých kritérií.

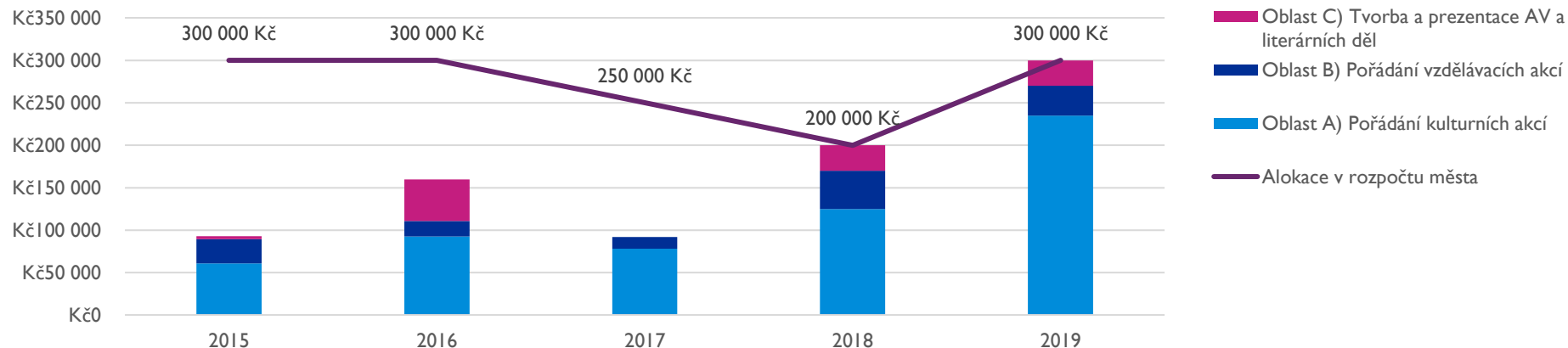
Grantová výzva je vypisována 2x ročně. Město má v plánu zavést elektronický systém pro podávání žádosti.

Z grafu je patrné, že částka alokovaná v rozpočtu města nebyla v letech 2015 až 2017 vyčerpána, to se podařilo až od roku 2018. V roce 2020 došlo k navýšení alokace i schválených grantů na 350 000 Kč.

Počet podaných a schválených žádostí

Alokovaná částka a výše vyplacených grantů na kulturu

Počet podaných žádostí je stále poměrně nízký, doporučujeme zjistit důvody (např. podmínky jsou příliš omezující, složitá byrokracie, nezájem či nedostatek času ap.) a více motivovat žadatele. Tematické oblasti podpory považujeme za dobře nastavené. **Za problematické považujeme nastavený finanční strop i minimální výši kofinancování.** Problematické se jeví také zahrnutí velkých i malých akcí do stejného programu.

Naplňování dosavadní Koncepce kultury 2014 – 2020

Město má zpracovanou Koncepti podpory kultury na roky 2014 – 2020 díky spolupráci s Filosofickou fakultou Univerzity Karlovy a pravidelně ji s autory aktualizovalo.

Sama koncepce je poměrně kvalitním dokumentem, který však ideově poněkud morálně zastaral, především díky omezenému pohledu na problematiku kultury a absenci provázání na cestovní ruch, památkovou péči, územní rozvoj, nezávislou kulturní scénu či kulturních a kreativní průmysly (KKP).

Mnohem zásadnějším problémem je však nedostatečné naplnění opatření Koncepce. Nedořešená zůstává především problematika prostorového zázemí pro vlastní p.o. a problematika nevyužitých objektů s potenciálem pro kulturu a cestovní ruch (nová synagoga, obě sýpky).

C-1 Posilovat soulad mezi nabídkou a poptávkou kulturních aktivit pro obyvatele i návštěvníky města, a to i ve specifických či náročnějších oblastech kultury		
O-1.1 Podpora kulturních aktivit prostřednictvím organizací založených nebo zřízených městem	Průběžně plněno	Jedná se defacto o podporu běžného fungování „městských“ organizací
O-1.2 Vytvoření a využívání grantového systému podpory kultury města	Průběžně plněno	Aktuální nastavení grantového systému pro kulturu je velice diskutabilní a problematické
O-1.3 Poskytování informační podpory pořadatelům kulturních aktivit pro získávání vnějších finančních prostředků	Částečně plněno	Neexistuje zpětná vazba od adresátů, vypovídající o využitelnosti rozesílaných informací pro získávání dotací na kulturní aktivity ve městě, nelze posoudit, jaký dosud přináší plnění opatření výsledek.
O-1.4 Používání oficiální záštity města jako podpory kulturních aktivit	Splněno	Možnost žádat o záštitu, která není spojená s finanční podporou, zatím není využívána. Žádosti o záštitu se objevují pouze ve spojení s finanční podporou nebo s pronájmem sálu v Jupiter klubu.
C-2 Uchovávat kulturní dědictví města a prezentovat ho vhodným způsobem obyvatelům i návštěvníkům		
O-2.1 Zavedení orientačního systému v historickém centru města	Nerealizováno	
O-2.2 Obnova a využití Nové synagogy pro kulturní aktivity	Nerealizováno	
O-2.3 Obnova a využití Luteránského gymnázia	Zrušeno	
C-3 Doplnit, modernizovat a efektivně využívat infrastrukturu pro kulturní aktivity		
O-3.2 Modernizace Jupiter klubu	Realizováno částečně	Realizována je etapa I, zastavila se příprava 2. etapy.
O-3.4 Zajištění dlouhodobých podmínek pro fungování Muzea Velké Meziříčí	Nerealizováno	Situace je urgentní!
O-3.5 Vybudování přístavby Městské knihovny Velké Meziříčí	Nerealizováno	Urgentní, odkoupen pozemek.
C-4 Stimulovat zájem obyvatel a návštěvníků města o účast na kulturních aktivitách		
O-4.1 Využití komunikačních prostředků ve městě k efektivní propagaci kulturních aktivit pro obyvatele i návštěvníky Velkého Meziříčí	Průběžně plněno	Problém s koordinací akcí (kolizní kalendář), lepší využívání sociálních sítí.
O-4.3 Udržení nebo obnova a atraktivně tradičních či pořádání nových městských kulturních a společenských akcí, které zvyšují zájem obyvatel města o kulturní dění a kulturní dědictví ve Velkém Meziříčí	Průběžně plněno	Evropský festival filozofie, Velkomeziříčské kulturní léto, Historické slavnosti, Festival muzejních nocí, Noc kostelů, <u>Concentus Moraviae</u> , Muzikanti dětem, Drakiáda a Pálení čarodějnic.

Problematika rozvoje a modernizace kulturní infrastruktury byla již na úrovni Koncepce řešena v roce 2013. Bohužel nutno konstatovat, že realizace klíčových opatření (Muzeum VM, Městská knihovna VM) byla odsunuta. Nyní se bohužel město nachází ve velmi složité situaci, jak se k dlouhodobě neřešeným problémům efektivně a realisticky postavit.

SWOT analýza kultury ve Velkém Meziříčí

SILNÉ STRÁNKY

- Město disponuje 4 příspěvkovými organizacemi a 1 s.r.o., které se podílejí na zajištění aktivit a nabídky v oblasti kultury a volného času
- Město provozuje vlastní TIC a má kvalitní Turistický portál
- Ve městě se koná mnoho kulturních akcí pořádaných městem, městskými organizacemi i nezávislými subjekty
- Odbor kultury organizuje vlastní akce
- Město má zavedený grantový systém pro kulturu

SLABÉ STRÁNKY

- Nedostatečné nebo vyhovující prostory městských organizací
- Městské organizace nemají zpracované strategické či rozvojové plány
- Problematické nastavení grantového systému a nízký počet žadatelů
- Koncepce kultury 2014-2020 byla naplněna jen částečně, řada klíčových opatření zůstává nedořešených
- Nedostatečný přístup ke kulturnímu dědictví města
- Chátrající významné historické stavby a památky
- Chybí funkční mechanismy zapojení nezřizované scény do rozvoje kultury a města

PŘÍLEŽITOSTI

- Získání Nová Synagogy do vlastnictví města a nalezení vhodného modelu provozu
- Nové programové období strukturálních fondů EU a Národní plán obnovy jako příležitost pro obnovu nevyužitých staveb pro kulturu
- Větší napojení kultury a kult. dědictví na cestovní ruch
- Cílené využití kultury k podpoře "návrátové politiky" (návrat rodáků z velkých měst zpět do VM)
- Provázání kultury na územní rozvoj (revitalizaci náměstí a nábřeží řek, brownfieldů).
- Větší aktivní zapojení škol do kulturního dění

HROZBY

- Globální krize způsobená pandemií COVID-19 (útlum kulturních a společenských akcí, ekonomická krize)
- Snížení příjmů města z veřejných rozpočtů vlivem snížení daní a zvýšení státních výdajů na zdravotnictví, nezaměstnanost aj.
- Odliv schopných lidí do větších měst
- Končící nájemní smlouva Muzea VM s majiteli zámku
- Nevratná ztráta kulturních památek v případě jejich dalšího chátrání

S výše uvedenými silnými, slabými stránkami, příležitostmi a hrozbami budeme dále pracovat při zpracování Návrhové části koncepce. Součástí další fáze bude také workshop se zástupci zřizované i nezřizované kultury, cestovního ruchu, kreativních odvětví a dalších.

1.4 Výstupy participativního workshopu

Podněty vzešlé z workshopu

Pro ověření analytické části a pro zjištění názorů a priorit odborné kulturní veřejnosti ve Velkém Meziříčí byl uspořádán **13. května 2021** participativní workshop. Samotné pracovní části workshopu předcházela **procházka po městě a vybraných nevyužitých místech budovách** (areál SVIT, malá sýpka v centru, nová synagoga), kde byly diskutovány možné záměry využití s tvůrci této koncepce, starostou města a zástupci odborné kulturní veřejnosti.

Pracovní část workshopu se uskutečnila v prostorách horní kavárny Jupiter Clubu, zúčastnilo se jí **cca 30 účastníků** včetně starosty, vedoucího odboru kultury, dalších zaměstnanců města, zástupců kulturní komise města, zpracovatele strategického plánu města, ředitelů kulturních organizací města, představitelů nezřizovaných kulturních organizací, nezávislých umělců a dalších.

Během workshopu byly **představeny závěry analytické části Koncepce kultury a dále byla diskutována témata** potřebná pro zpracování návrhové části.

Společná diskuze

KDE CHCEME BÝT V ROCE 2025? JAK MÁ KULTURA FUNGOVAT?

ČEHO CHCEME DOSÁHNOUT?

(podněty účastníků, bez prioritizace)

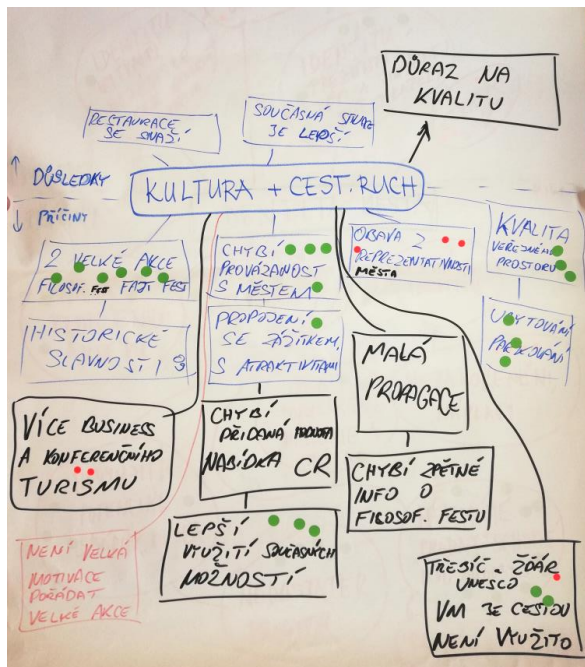
- Upravený SVIT, přírodní amfiteátr
- Náměstí po rekonstrukci, kultura součástí s dobrými podmínkami
- Sál pro ZUŠ
- Muzeum – nová budova
- Dát prostor i alternativnímu a současnému umění
- Galerie města (současné výtvarné umění) + zastřešení street art atd.
- Rozšíření knihovny o multifunkční sál
- Středně velký sál 300-400 návštěvníků
- Letní kino (+ amfiteátr)
- Strategický plán města
- Prostory TIC mimo radnici
- Větší spolupráce mezi aktéry, vědět o sobě
- Větší součinnost města
- Identita města („město pod mostem“?)
- Důležitost kultury a kultivace veřejného prostoru = standardní hodnota, pozitivně vnímaná = tím i pozitivně vnímaná investice do kulturní infrastruktury
- Prozíravá nadčasová řešení
- Chlubit se tím, co tu funguje samospádem už roky – prezentovat to, oceňovat

Podněty vzešlé z workshopu

Tematické diskuze (menší skupiny) – příčiny, důsledky

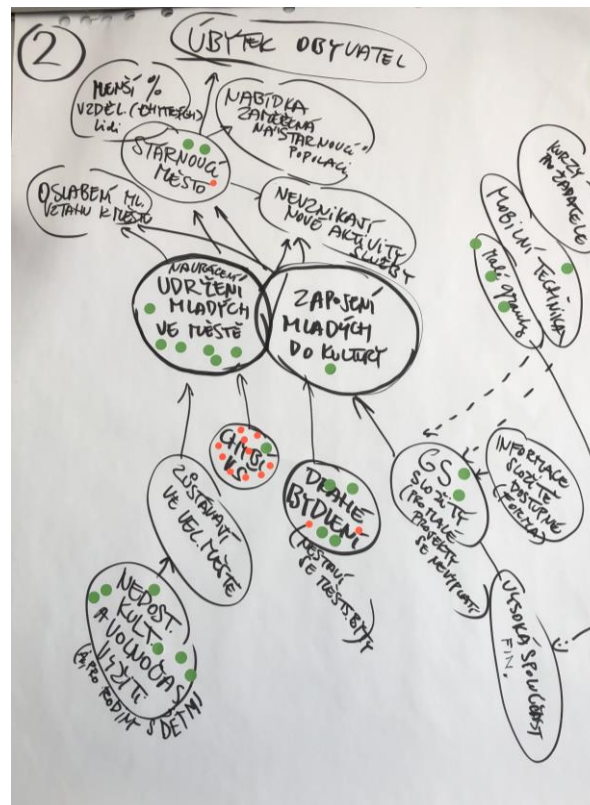
PROPOJENÍ KULTURY A CESTOVNÍHO RUCHU

Proč není nabídka kulturních aktivit ve městě více navázána na cestovní ruch?

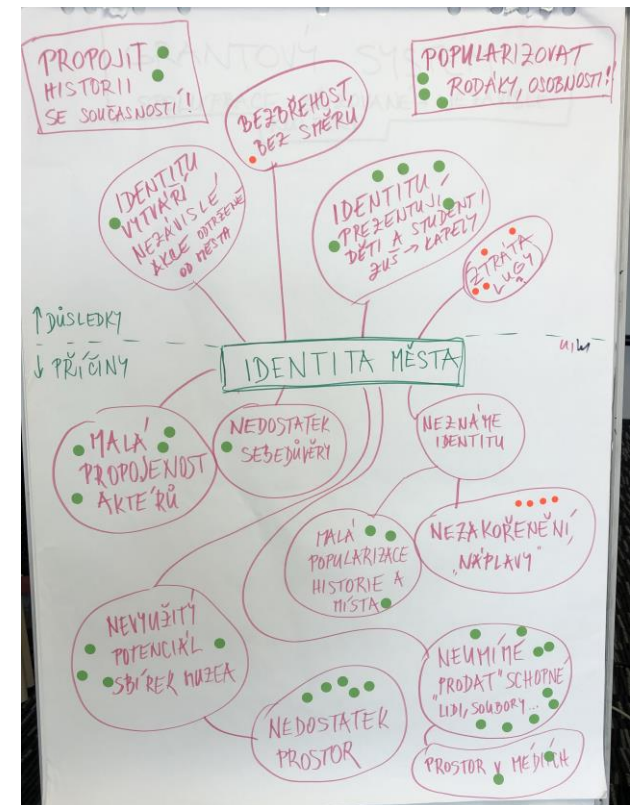
ZAPOJENÍ / UDRŽENÍ MLADÝCH

Proč nejsou do kulturních akcí více zapojeni mladí lidé a školy? Jak udržet mladé ve městě?

IDENTITA MĚSTA

Proč není kulturní dědictví a identita města lépe prezentována?

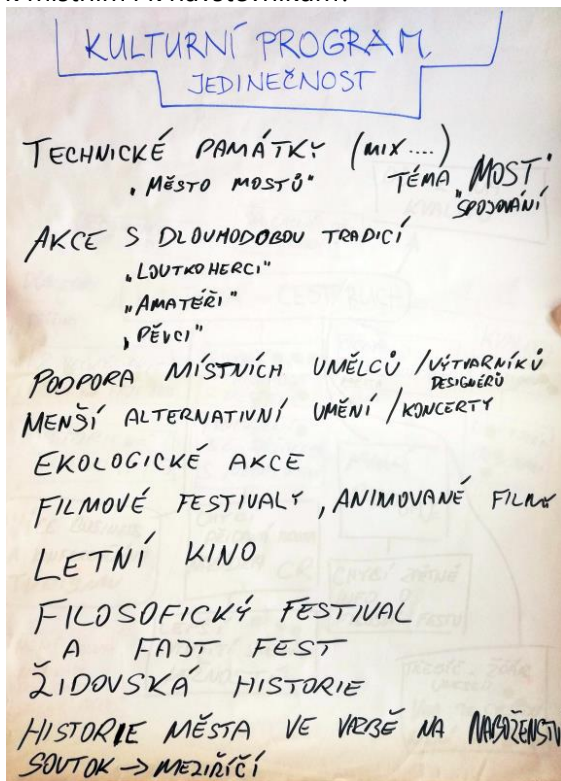

Podněty vzešlé z workshopu

Tematické diskuze (menší skupiny) – nápady pro rozvoj

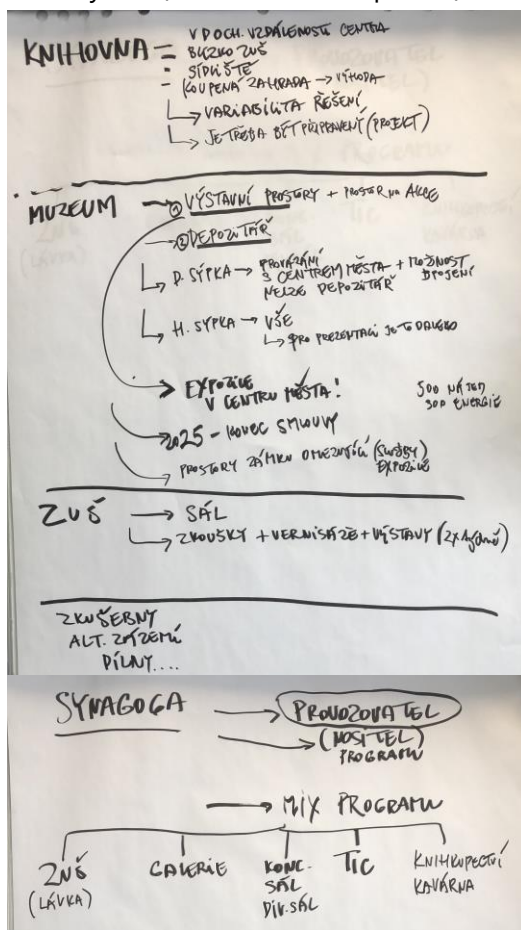
KULTURNÍ PROGRAM: V ČEM CHCEME BÝT JEDINEČNÍ?

Jak dále rozvíjet kulturní nabídku, jaké akce chybí, jak koordinovat a doplnit nabídku směrem k místním i k návštěvníkům?

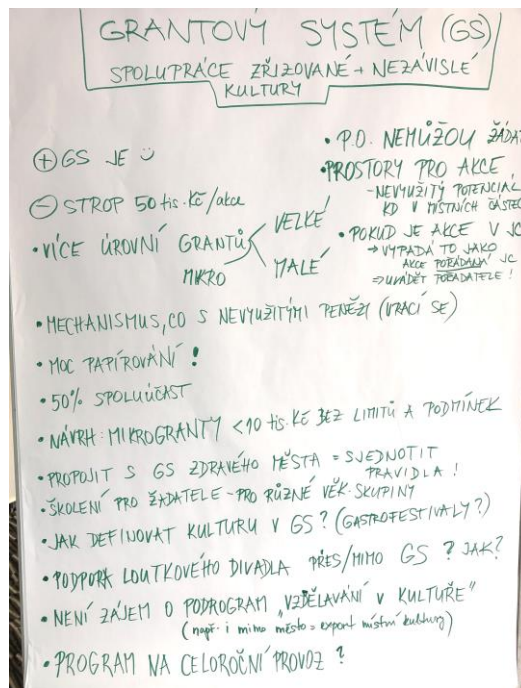
KULTURNÍ INFRASTRUKTURA

Jaké zázemí městu chybí? Jaké potřeby je třeba řešit a jak mohou být řešeny v daných nevyužitých objektech? Priority: na co se zaměřit, co si vybrat (na vše nebudou peníze)?

ÚPRAVA GRANTOVÉHO SYSTÉMU, SPOLUPRÁCE ZŘIZOVANÉ A NEZŘIZOVANÉ KULTURY

Co má být rolí GS, jak upravit jeho parametry, aby více motivoval a podporoval? Jak podpořit spolupráci zřizované a nezřizované scény?

Workshop - fotografie

2. NÁVRHOVÁ ČÁST

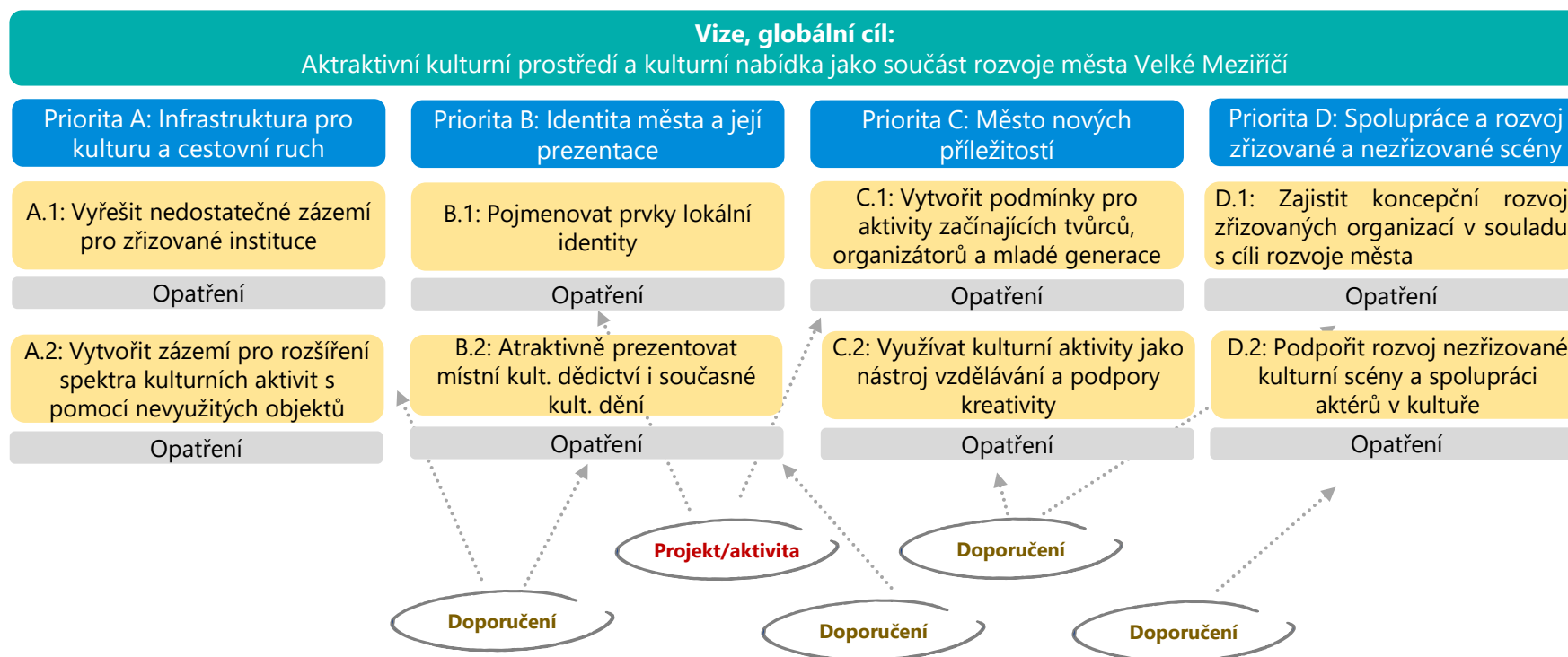

Úvod k návrhové části

Návrhová část Koncepce rozvoje kultury vychází z analytické části a navazuje na předchozí Koncepti podpory kultury města Velké Meziříčí 2014–2020 včetně jejich zpráv o plnění a průběžných aktualizací. Snaží se proto obsáhnout opatření a úkoly z minulých let, které jsou klíčové a dosud se je nepodařilo naplnit. Nově koncepce rozšiřuje vnímání kultury optikou města a snaží se o její větší napojení na další oblasti jako je nezávislá kulturní scéna a umělci, cestovní ruch, ekonomika města, územní rozvoj, image města, památková péče, atraktivita města a kvalita života v něm, demografický rozvoj města a další. Přesto se snažíme o stručnost a podrobnější doporučení k prioritám rozepisujeme pod výčtem opatření.

Návrhová část je rozdělena na tři části:

- 1) Priority, cíle a opatření
- 2) Doporučení k vybraným oblastem a tématům daných priorit
- 3) Návrh projektu integrujícího více priorit a cílů

2.1 Priority, cíle, opatření a doporučení

Koncepce rozvoje kultury ve Velkém Meziříčí

Vize, globální cíl:

Aktraktivní kulturní prostředí a kulturní nabídka jako součást rozvoje města Velké Meziříčí

**Priorita A:
Infrastruktura pro
kulturu a cestovní ruch**

**Priorita B:
Identita města a její
prezentace**

**Priorita C:
Město nových
příležitostí**

**Priorita D: Spolupráce
a rozvoj zřizované a
nezřizované scény**

Cíl A.1: Vyřešit
nedostatečné zázemí pro
zřizované instituce

Cíl B.1: Pojmenovat
prvky lokální identity

Cíl C.1: Vytvořit
podmínky pro aktivity
začínajících tvůrců,
organizátorů a mladé
generace

Cíl D.1: Zajistit koncepční
rozvoj zřizovaných
organizací v souladu s
cíli rozvoje města

Cíl A.2: Vytvořit zázemí
pro rozšíření spektra
kulturních aktivit s
pomocí nevyužitých
objektů

Cíl B.2: Atraktivně
prezentovat místní
kulturní dědictví i
současné kulturní dění

Cíl C.2: Využívat kulturní
aktivity jako nástroj
vzdělávání a podpory
kreativity

Cíl D.2: Podpořit rozvoj
nezřizované kulturní
scény a spolupráci
aktérů v kultuře

Priorita A: Infrastruktura pro kulturu a cestovní ruch

Město se dlouhodobě potýká s nedostatečným prostorovým zázemím vlastních institucí. Situace je poměrně alarmující, úkoly stanovené již v předchozích koncepcích se podařilo splnit pouze částečně. Současně město stojí před rozhodnutími, jak naložit s nevyužitými historickými objekty ve městě. Všechny záměry je nutné řešit ve vzájemném vztahu a realisticky nastavit etapizaci, vzhledem k omezeným finančním kapacitám města. Řešení by měla být dlouhodobá a s ohledem na priority urbanistického rozvoje města, především historického centra, kde se většina objektů koncentruje.

Velkou příležitostí je nové programové období strukturálních fondů EU a také mimořádný Národní plán obnovy (finance z EU na sanaci koronavirové krize), schopnost čerpat prostředky však předpokládá vysokou akceschopnost a rychlou přípravu projektů.

Cíl A.1: Vyřešit nedostatečné zázemí pro zřizované instituce

A.1.1 Realizace přístavby městské knihovny

Městská knihovna Velké Meziříčí se nachází v hustě zalidněné lokalitě mezi sídlišti, kde chybí přirozené místo setkávání. Je tedy vhodné knihovnu rozšířit na stávajícím místě v přilehlé zahradě nejen z kapacitních důvodů, ale také s cílem využívat do jisté míry zahradní multifunkční sál jako komunitní centrum nejen pro přilehlá sídliště.

A.1.2 Řešení prostorů pro muzeum

Muzeum Velké Meziříčí se dlouhodobě potýká s problémem nedostatečných a nevhodných prostor, je potřeba do roku 2025 definitivně vyřešit tento problém. V doporučení níže uvádíme možná řešení.

A.1.3 Druhá etapa rekonstrukce Jupiter Clubu

Aktualizovat projektovou dokumentaci pro II. etapu rekonstrukce (zateplení, výměna oken, střecha...), zvážit realizaci kvalitní arch. soutěže.

A.1.4 Samostatné prostory TIC

Doporučujeme nalézt vhodné prostory pro TIC v centru města, avšak odděleně od foyer radnice (kam chodí především místní občané). Nevyužívané kulturní památky by byly vhodným prostorem pro TIC, kde by docházelo k propojení kulturního dědictví a moderní prezentace města.

A.1.5 Zajištění sálu pro potřeby ZUŠ

Základní umělecká škola nemá dostatečně velký sál pro zkoušky orchestru, tanečního oboru a muzikálů. Nejbližší sál se nabízí v nové synagoze, pokud projde revitalizací (viz kapitola 2.2 Integrovaný projekt: Obnova a využití nové synagogy).

Priorita A: Infrastruktura pro kulturu a cestovní ruch (pokr.)

Cíl A.2: Vytvořit zázemí pro rozšíření spektra kulturních aktivit ve městě s pomocí nevyužitých objektů

A.2.1 Odkoupení a revitalizace synagogy (integrováný projekt)

V centru Velkého Meziříčí se nachází ikonická stavba nové synagogy, která je v majetku Židovské obce a je pronajímána jako „centrum levného nákupu“ (tržnice). Vzhledem ke svému významu z hlediska historie, architektury, genia loci i lokality (v centru města, u řeky a u dopravní tepny) je tato budova více než zásadní pro další rozvoj nejen kultury, ale celého města, jeho identity a image.

Níže v kapitole 2.2 je navržen integrováný projekt revitalizace nové synagogy, který průřezově naplňuje všechny 4 priority koncepce a vytváří výrazný impulz v rozvoji kultury a cestovního ruchu, který ve městě doposud chyběl.

A.2.2 Revitalizace sýpky v centru

Sýpka v centru je další městskou budovou, která nemá využití, a přitom leží v těsné blízkosti náměstí i několika kulturních organizací a budov (DÓZA, Luteránské gymnázium, Jupiter Club). Doporučujeme zvážit její revitalizaci pro účely prezentace kulturního dědictví (např. expozice muzea), pro tvůrčí činnosti (kreativní odvětví, dílny, showroom) a trávení volného času.

Na toto opatření navazuje také opatření C.2.2.

Nová synagoga, květen 2021 (foto T. Raabová)

Doporučení pro oblast infrastruktury

Níže uvádíme doporučení týkající se prostor vybraných kulturních organizací města.

➤ Pasportizace městského majetku

Město Velké Meziříčí vlastní majetek v hodnotě cca 2 mld. Kč (informace od p. starosty). Je na místě udělat pasportizaci (evidenci) hmotného, případně i nehmotného majetku včetně technického stavu a doporučení pro další nakládání s ním. Je možné, že vhodným prodejem méně hodnotných a nepotřebných nemovitostí by město mělo dostatek financí na revitalizaci či zlepšení stavu ostatních budov většího významu, případně na další investiční akce (např. areál SVIT, výstavba bytů, domova pro seniory apod.).

➤ Spolupráce zřizovaných a nezřizovaných organizací na využívání prostor

Uvedená opatření v cílu A.1 řeší pouze situaci tří kulturních organizací města. Na pomezí kultury a vzdělávání působí ZUŠ a DÓZA, které mají také určité požadavky na rozšíření či doplnění chybějících prostor. V tomto doporučujeme

- 1) motivovat městské organizace k větší spolupráci navzájem při využívání prostor a sálů (tzn. většímu využívání sálů Jupiter Clubu, příp. malého slavnostního sálu na zámku, který si najímá Muzeum). Jupiter by měl poskytovat místním spolkům a pořadatelům nájem za zvýhodněnou cenu. Případně ten levnější nájem navázat jako nefinanční podporu k již podpořeným projektům v grantovém systému.
- 2) zapojit je do přípravy nového sálu v synagoze, který doplní kulturní infrastrukturu, bude více otevřený všem aktérům a bude mít jiný charakter než sály v JC (viz níže Obnova a využití nové synagogy – integrovaný projekt)

Koordinaci a spolupráci kulturních aktérů se věnuje také doporučení u Priority D.

Doporučení pro oblast infrastruktury

➤ Prostory Muzea Velké Meziříčí

Muzeum sídlí na soukromém zámku v nájmu, kde se dlouhodobě potýká s mnoha problémy (malé a nevhodné prostory, pouze letní provoz, vztahy s majiteli, nájemné, vzdálenost z centra aj.). Expozice dnes zaujímají cca 1500 m², depozitáře cca 1000 m² a další místnosti 216 m². Na tento problém reagovala již minulá koncepce kultury, dosud však nebyl vyřešen. Jelikož nájemní smlouva s majiteli zámku končí v roce 2025, je potřeba jednat rychle. Zároveň je potřeba vyřešit situaci trvale, nikoli hledat další provizorium. Variant řešení se nabízí několik, je potřeba dobře zvážit nevhodnější variantu s ohledem na finanční a časové možnosti i na další cíle této koncepce.

- K řešení problematiky zázemí pro městské muzeum doporučujeme přistoupit komplexně. Zřizovatel by měl společně s pracovníky muzea podstoupit strukturovanou diskusi o smyslu, cílech a dalším směřování muzea a teprve následně připravit investiční varianty. V rámci přístupu je třeba zvážit celou škálu řešení od možnosti najít instituci jiného zřizovatele, nastavení další symbiózy s majiteli zámku, větší profilaci instituce jako magnetu cestovního ruchu. Muzeum je klíč k identitě města a odpověď na otázku čím město je. Z tohoto pohledu jej vnímáme jako klíčovou organizaci pro naplňování cílů vytyčených v této Koncepci. **Doporučujeme proto, aby zřizovatel inicioval proces vedoucí k vytvoření dlouhodobé vize organizace, definoval cíl jeho směřování, který bude politicky akceptovatelný a konsensuální. Do procesu by měli být zahrnuti v první řadě odborní zaměstnanci muzea a dále muzejní publikum a uživatelé služeb muzea (veřejnost, školy, badatelé apod.), a výsledky tohoto dialogu konzultovat s krajskou sekcí AMG.**
- Doporučujeme **zpracování stálých expozic a tematických výstav moderní interaktivní formou a jejich umístění (alespoň částečně) v centru města.** K tomu lze využít v dohledné době zejména prostory malé sýpky v centru (se vstupem z boku).
- **Depozitáře, archiv a kanceláře** je možné ponechat v budově zámku, pokud bude prodloužena nájemní smlouva. Pokud se tak nestane, bude nutno i pro tuto část muzea hledat náhradní prostory. Jako možné řešení se jeví revitalizace velké barokní sýpky za zámkem (zde by byl prostor i pro kvalitní badatelnu a knihovnu muzea), případně upravit jinou budovu v majetku města. Lze uvažovat i o variantě nových depozitářů s jiným projektem města (např. areál SVIT).

Doporučení pro oblast infrastruktury

Foto: <https://novinyvm.cz>, výstava R. Härdiho 2017

➤ Umění a prezentace města ve veřejném prostoru

- Veřejná prostranství města v současnosti postrádají moderní a současné umění – např. sochy, prvky street art, mural art, zajímavě řešený městský mobiliář, moderní architekturu, kreativní a vkusné zatraktivnění řek, revitalizované náměstí apod. Jelikož město nedisponuje galerií současného umění, doporučujeme podpořit výtvarné umění alespoň touto formou, a tím **zatraktivnit veřejná prostranství**.
- Stejně tak ve městě chybí plnohodnotný **orientační systém** upozorňující na významné památky a místa, informační panely u významných objektů, interaktivní tabule, prvky v chodníku (např. „kamery zmizelých“ v židovském ghettu) či vytvořené **trasy po městě**.
- Zajímavá místa, události, osobnosti a příběhy lze velmi poutavě prezentovat také formou **mobilních aplikací**, šifrovaných her apod. Na těchto aktivitách je možné spolupracovat s muzeem, TIC, ale také se školami, vlastníky významných nemovitostí i širší veřejností.

➤ Prioritizace, investiční výhled

Jelikož město nemá neomezenou kapacitu finanční, ani personální, je potřeba stanovit priority v rámci investičních akcí a plnit je postupně. Navrhujeme proto, aby se město v následujících letech zaměřilo na realizaci níže uvedených projektů:

objekt	způsob řešení	důležitost
Řešení zázemí Muzea VM	Nutno prověřit varianty zajištění zázemí pro expozice i depozitáře muzea, řešit v úzké vazbě na diskusi o směřování instituce	Urgentní, dlouhodobě neřešená potřeba
Městská knihovna VM	Vyprojektování a realizace přístavby na přilehlém pozemku, který město získalo do vlastnictví	Dlouhodobě neřešená potřeba
Nová Synagoga	Odkup objektu a nastartování pilotního využití pro kulturně společenské účely, viz integrovaný projekt v samostatné kapitole (může řešit částečné potřeby muzea a ZUŠ)	Unikátní příležitost s velkým potenciálem
Sál ZUŠ	Prověřit možnosti financování přístavby ZUŠ z aktuálních a nebo připravovaných dotačních titulů.	Dlouhodobě neřešená potřeba

Priorita B: Identita města a její prezentace

Město má dlouhou a zajímavou historii i živou současnost, identita města je však z vnějšího pohledu nečitelná, nelze vysledovat výrazné vědomé navazování na historickou linku města ani akcent na současné místní dění. Město by mělo v rámci široce pojaté spolupráce různých subjektů **postupně nacházet či nově definovat vlastní identitu**, a poté rozvíjet možnosti její prezentace a příběhu města. Prezentace by měla být umístěna především v historickém centru, které je přirozeně „výkladní skříní“ města. Klíčovým aktérem pro uchopení historie by mohlo být Muzeum VM, které by mělo zvážit rozšíření expozic nebo realizaci tematických sezonních projektů právě v historickém centru. Současně je třeba podpořit propagaci celkové nabídky města (volnočasová, kulturní, sportovní...) a profesionální práci s brandem města ve všech mediálních výstupech, především v online komunikaci. Velký potenciál tkví v kulturním a společenském využití nové synagogy, která může unikátním způsobem propojit historii se současností.

Cíl B.1: Pojmenovat prvky lokální identity

B.1.1 Hledat a nacházet prvky vytvářející místní identitu

Město by mělo v rámci široce pojaté spolupráce různých subjektů postupně nacházet či nově definovat vlastní identitu, a poté rozvíjet možnosti její prezentace a příběhu města s důrazem na aktuální dění (osobnosti, talenty, tvůrce, sportovce, podnikatele, spolky, komunitní aktivity apod.). Identita vychází z kořenů, historie místa, ale i z mnoha současných aktérů (fyzických i právnických osob), budov, prostranství apod., které formují město a místní komunitu.

Cíl B.2: Zkvalitnit prezentaci místního kulturního dědictví i propagaci současného kulturního a společenského dění

B.2.1 Aktivní online propagace města a jeho nabídky směrem do regionu a ČR

Využívat pro propagaci města moderní prostředky (web, sociální sítě, online kampaně), v maximální míře zapojit do komunikace současné dění lidí, talenty, tvůrce, sportovce, úspěšné podnikatele apod.

B.2.2 Atraktivní fyzická prezentace příběhu města v historickém centru města

Vytvořit v rámci historického centra místo, které veřejnosti představí historii města, klíčové události, místa nebo osobnosti, které se podíleli na formování toho, čím město nyní je.

B.2.3 Podpora výrazných kulturních počínů, které propagují město a slouží jako důvod návštěvy města

Jedná se především o dlouhodobou podporu významných kulturních akcí ve městě, a to jak akcí pořádaných městskými organizacemi, tak nezávislými subjekty. Cílem je zajistit jejich kontinuitu a využít jejich potenciál. Na toto opatření navazuje také Opatření C.1.1.

Doporučení pro oblast cestovního ruchu

B.2.4 Koncepce cestovního ruchu

Zpracovat stručný koncepční dokument v návaznosti na strategii CR Kraje Vysočina a ČR, stanovit si klíčové priority, cílové skupiny a nástroje rozvoje CR, včetně rozšíření působnosti TIC jakožto klíčového hybatele rozvoje.

Oblast cestovního ruchu je svébytnou problematikou, jejíž komplexní uchopení vyžaduje zpracování samostatného analytického a návrhového dokumentu. Níže uvádíme přehled hlavních bodů, které by měla koncepce řešit, body mohou posloužit jako vodítko zadání pro zpracování tohoto dokumentu:

- Analyzovat potenciál města v oblasti CR v návaznosti na nový Strategický plán města (stávající cílové skupiny CR, aktivity pro návštěvníky, nabídka služeb, ubytovací kapacity, parkování apod.).
- Stanovit priority rozvoje (prioritní cílové skupiny, preferované typy/mody turismu, vytyčení realistických cílů a ukazatele).
- V souvislosti s vytyčenými prioritními cílovými skupinami definovat chybějící typy produktů a produktových balíčků (např. chybějící atraktivita a aktivity pro rodiny s dětmi v zimním období).
- Stanovit priority v oblasti rozvoje veřejné infrastruktury v souvislosti s CR (revitalizace náměstí, oživení nábřeží řek, parkování apod.).
- Stanovit nároky na kapacity v oblasti řízení a koordinace na straně města a návrh na rozšíření činnosti TIC (např. průvodcovská činnost, trasy, balíčky). Definovat potřebné lidské kapacity na zajištění všech běžných činností a rozvojových aktivit.
- Definovat standard služeb TIC (portfolio služeb a z něho vyplývající nároky na prostory a vybavení, např. úschovna zavazadel, dobíjecí stanice elektrokol atd.).
- Definovat pozici značky destinace Velké Meziříčí v návaznosti na strategii CR Kraje Vysočina a ČR – poslouží jako východisko pro veškeré aktivity v oblasti marketingu destinace.
- Definovat klíčové principy a nástroje marketingu a komunikace destinace (může řešit samostatná marketingová strategie nebo může být řešeno v rámci Koncepce CR).

Foto: <https://novinyvm.cz>

Priorita C: Město nových příležitostí

Město by mělo vytvářet příznivé a motivující podmínky pro začínající tvůrce i pořadatele zajímavých projektů. Cestou k oživení města je mimo jiné zapojení mladé generace a aktivních obyvatel, kteří se chtějí podílet na vytváření kulturní nabídky ve městě, a tím na zvyšování kvality života místních obyvatel a atraktivitě města pro jeho návštěvníky, potažmo také podnikatele, investory, studenty a potenciální nové obyvatele. Zapojení mladých a začínajících tvůrců a pořadatelů musí být v souladu s dalšími prioritami a rozvojem zřizovaných kulturních organizací města. Je úkolem města nastavit dostatečně motivující podmínky pro zapojení těchto aktérů a následně je průběžně vyhodnocovat a upravovat díky pravidelnému dialogu.

Cíl C.1: Vytvořit podmínky pro aktivity začínajících tvůrců, organizátorů a mladé generace

C.1.1 Úprava grantového systému

Ve městě je zavedený grantový systém, pro jeho větší využívání a dopad na rozvoj kultury je potřeba upravit jeho pravidla, mj. s ohledem na potřeby mladých a začínajících tvůrců a organizátorů. Více viz Doporučení pro úpravu grantového systému níže.

C.1.2 Přeměna nové synagogy na kulturně společenské centrum

(viz integrovaný projekt níže)

C.1.3 Provéřit možnosti vytvoření zázemí pro kreativní obory a polytechnické vzdělávání

Smyslem opatření je prověřit možnosti využití volné městské infrastruktury (zámecké sýpky, příp. jiné městské budovy) pro kreativní obory (kreativní hub a coworkingové centrum) a pro podporu polytechnického vzdělávání ve vazbě na místní školy, kreativce a umělce, živnostníky a malé firmy.

Cíl C.2: Využívat kulturní aktivity jako nástroj vzdělávání a podpory kreativity

C.2.1 Zapojení ZŠ a SŠ do kulturního dění

Smyslem opatření je dále rozvíjet realizaci kulturně-vzdělávacích programů pro ZŠ a SŠ s využitím principů kreativního a místně zakotveného učení a propojovat tvůrčí aktivity městských i mimoměstských aktérů v kultuře se vzdělávacími cíli místních škol. Opatření zahrnuje jak finanční podporu, tak i metodickou podporu a vzdělávání pracovníků jak na školách, tak v kulturních organizacích.

Doporučení pro úpravu grantového systému

Grantový systém pro kulturní projekty byl zaveden roku 2015, jeho roční alokace se pohybovala mezi 200 a 350 tisíci Kč, počet žadatelů byl zpravidla méně než 10, což svědčí o nízké atraktivitě grantového systému a je třeba řešit příčiny. Po rozhovorech a participativním workshopu s kulturní veřejností a žadateli grantů navrhujeme následující úpravy stávajícího grantového systému (tato strana) a také zavedení nových nástrojů podpory pro akce, které se svým rozměrem a významem liší od běžných projektů v grantovém systému (následující strana).

DOPORUČENÍ NA ÚPRAVU STÁVAJÍCÍHO GRANTOVÉHO SYSTÉMU:

- **Zvýšit limit maximální možné dotace z 50 tis. Kč na 100 tis. Kč.**
- **Snížit povinnou míru spoluúčasti z 50 % na 30 %** (ve výjimečných případech a řádném zdůvodnění povolit spoluúčast 0 %, např. u nových projektů a u projektů kategorie B – pořádání vzdělávacích akcí).
- **Pro mikroprojekty do 15 tisíc Kč** umožnit nulovou spoluúčast a zjednodušenou administrativu (viz další strana).
- **Zavést kategorii D pro kulturně-gastronomické akce s komerčním potenciálem**, která bude mít naopak vyšší povinnou míru spoluúčasti, např. 70 % uznatelných nákladů (tj. nákladů na kulturní program).
- **Zavést elektronický systém pro podávání i vyhodnocování projektů, zjednodušit administrativu.**
- **Zavést semináře pro žadatele s cílem usnadnit jim proces žádosti i vyúčtování projektu.**
- **Zachovat 2 termíny výzvy ročně, stejně jako stávající tematické oblasti podpory současného grantového systému A až C, celkovou alokaci nastavit na cca 400–500 tisíc Kč.**
- **Sladit pravidla grantového programu pro kulturu s grantovým programem Zdravého města MA21.**
- **Pravidelně grantový systém evaluovat a v případě potřeby korigovat.**

Tato opatření mají za cíl zvýšit atraktivnost grantového systému a motivaci pro žadatele, a tím podpořit ambiciozní kulturní akce a počiny, které mají přilákat obyvatele i návštěvníky.

Nelze očekávat, že každý žadatel bude rázem žádat o plnou výši možné podpory. Naopak lze očekávat větší počet žádostí o granty, ze kterých bude potřeba vybrat jen ty kvalitní podle jasných kritérií. Dále je na grantové komisi rozhodnutí, zda raději sníží počet projektů a ty schválené podpoří plnou požadovanou částkou, nebo sníží požadovanou částku, a podpoří více projektů. (Je však potřeba dobře zvážit, o kolik lze částku snižovat, aby akce vůbec byla realizovatelná.)

Doporučení pro úpravu grantového systému (pokr.)

➤ Pro mikrogranty do 15 tisíc Kč umožnit zrychlené čerpání a zjednodušenou administrativu

Pro malé a jednoduché aktivity, které podporují kulturu a komunitní rozvoj ve městě, podílí se na prezentaci města, jeho osobností, umělců apod. doporučujeme zavést tzv. mikrogranty (může být začleněno do standardní grantové výzvy nebo do samostatného programu s výzvou 2x ročně). Cílem je maximálně jednoduchá administrace od žádosti až po vyúčtování. Žadatelé mohou být právnické i fyzické osoby, lze žádat na 100 % uznatelných nákladů. (Inspirovat se lze např. v [Jihlavě](#) nebo na [Praze 10.](#))

Maximální podpora: 15 tis. Kč / projekt

➤ Vyčlenit významné akce města z grantového systému, zajistit jim dlouhodobě stabilní financování

Je zřejmé, že některé pravidelné akce přesahují svým rozměrem a celkovým významem pro město možnosti grantového systému. Tyto akce vyžadují také dlouhodobé plánování a často spolupráci s dalšími aktéry ve městě (podniky navázané na cestovní ruch, kulturní organizace města, veřejné prostranství apod.). Je proto žádoucí vytvořit pro tyto akce dlouhodobě příznivé podmínky, na kterých mohou stavět, současně však nastavit oboustranně výhodnou spolupráci, ze které bude těžit i město a místní podniky. Do nastavení pravidel této spolupráce doporučujeme zapojit také TIC (město by mělo dodávat prospekty a informace o městě a místních podnicích pořadatelům a návštěvníkům, informovat hotely a restaurace o termínu významných akcí a cílových skupinách, požadovat po pořadatelích aktivní propagaci města ap. Pro tyto významné akce doporučujeme vytvořit systém víceletých grantů (viz např. [Písek](#)), popřípadě pro ně pravidelně alokovat individuální / účelové dotace s definovanými pravidly (viz např. [Praha 7](#)).

Mezi tyto akce řadíme zejména Fajt Fest, Muzikanti dětem, příp. další významné akce pořádané městskými organizacemi (Evropský festival filosofie, Velkomeziříčské kulturní léto, Historické slavnosti). Je třeba nastavit parametry, co je považováno za významnou akci města (např. koná se minimálně 5 let, návštěvnost je min. 2 000 osob, rozpočet je min. 300 000 Kč).

DALŠÍ DOPORUČENÍ PRO VŠECHNY NÁSTROJE FINANČNÍ PODPORY:

- ✓ Součástí grantového systému musí být kromě finančního vyúčtování projektů také **kvalitativní vyhodnocení projektů** včetně zhodnocení přínosu pro město (ve vztahu na cíle této koncepce, příp. cíle strategického plánu města), úspěchů a neúspěchů projektu a návrhu zlepšení do budoucna.
- ✓ Každý rok je potřeba **grantový systém a další nástroje podpory pravidelně vyhodnocovat** v dialogu s žadateli a odbornou veřejností a v případě potřeby dělat mírné korekce.
- ✓ Doporučujeme **zveřejňovat na webu města seznam schválených projektů**, jejich příjemců a výši poskytnutých grantů.
- ✓ Doporučená celková alokace na granty a soukromé významné akce (bez akcí aktuálně pořádaných městskými organizacemi): cca 700-900 tisíc Kč

Priorita D: Spolupráce a rozvoj zřizované i nezřizované kultury

Vitálnost kulturní scény je přímo úměrná množství partnerských vazeb mezi aktéry. Pro udržitelný rozvoj je pak zcela zásadní schopnost efektivní spolupráce mezi zřizovanou a nezřizovanou scénou. Město by proto mělo usilovat o vytvoření podmínek pro rozvoj obou „sfér“ a jejich dialog a spolupráci. Vzhledem k tomu, že nezřizovaná scéna je z podstaty svého financování méně stabilní, mělo by město klást velký důraz na dostatečnou finanční podporu skrze dotační program pro kulturu. Nedílnou součástí podpory je zajištění dostupnosti kulturní infrastruktury pro nezřizovanou scénu na základě jasných a transparentních pravidel a základní servis v oblasti propagace. Vyhodnocování zaváděných rozvojových opatření a další plánování rozvoje by mělo probíhat se zapojením celého spektra aktérů včetně zástupců politické reprezentace a zástupců orgánů města (např. kulturní komise).

Cíl D.1: Zajistit koncepční rozvoj zřizovaných organizací v souladu s cíli rozvoje města

D.1.1 Optimalizovat systém řízení „městských“ organizací v oblasti kultury

Vytvořit jasná rámcová zadání pro vlastní kulturní organizace a současně vytvářet vhodné podmínky pro jejich ředitele, aby mohli naplňovat požadavky zřizovatele i uplatňovat svoje profesní kvality a naplňovat vlastní vize.

D.1.2 Prezentovat a veřejně oceňovat úspěchy kulturních organizací i jednotlivců

Pravidelně veřejně prezentovat a oceňovat úspěchy zřizovaných organizací a jejich pracovníků, výrazných kulturních počinů, aktivit spolků a dalších aktérů v kultuře, včetně významných osobností a jejich počinů (inspirací může být akce Sportovec roku).

Cíl D.2: Podpořit rozvoj nezřizované kulturní scény a spolupráci aktérů v kultuře

D.2.1 Zvýšit dostupnost městských prostor (sálů) pro pořádání akcí všemi organizátory

Opatření se týká především prostor, případně vybavení Jupiter Club s. r.o., jedná se o veřejnou infrastrukturu města, která by měla být dostupná skrze Jupiter Club s.r.o. všem aktérům v kultuře na základě transparentních a motivujících pravidel. Viz doporučení u Priority A.

D.2.2 Optimalizovat grantový systém pro kulturu jakožto hlavní nástroj podpory nezřizované scény

(viz Priorita C)

D.2.3 Do evaluace rozvoje kultury ve městě pravidelně zapojovat celé spektrum aktérů

Pořádat pravidelná setkání s cílem průběžně vyhodnocovat rozvojové aktivity a společně plánovat

Doporučení pro oblast řízení a koordinace

➤ Řízení naplňování Koncepce, resp. řízení rozvoje kultury

Město by mělo učinit zásadní krok a do diskuse, evaluace a plánování rozvoje kultury periodicky zahrnovat nezřizovanou scénu, resp. celou škálu aktérů v kultuře. Aktuální systém, kdy naplňování Koncepce vyhodnocuje externí zpracovatel považujeme za ne zcela funkční, protože nezajišťuje dostatečnou zpětnou vazbu od aktérů a propojování pohledů. Řízení naplňování Koncepce tak snadno sklouzne k formálnímu „odškrtávání“.

Doporučujeme proto zavést setkání všech aktérů v kultuře alespoň jednou ročně (optimálně profesionálně vedené externím facilitátorem, který nemá v dané oblasti vlastní zájmy a nereprezentuje žádnou „stranu“ nebo zájmovou skupinu).

➤ Optimalizovat systém řízení „městských“ organizací v oblasti kultury

Město by mělo vytvořit rámcová pravidla pro správu zřizovaných kulturních organizací a současně vytvářet vhodné podmínky pro ředitele, aby mohli rozvíjet svěřené organizace, uplatňovat své profesní kvality a naplňovat vlastní vize. K současným standardům veřejné správy v řadě oblastí (kultura, školství, sport aj.) patří periodické zpracování **střednědobých koncepcí rozvoje** zřizovaných organizací (na období zhruba 5 let). Ředitel předkládá městu návrh koncepce rozvoje jím řízené organizace a město návrh buď schválí, nebo o návrhu diskutuje, dokud nedojdou k dohodě. Dokument tak reprezentuje konsensus nad dalším směřováním organizace a zohledňuje priority obou stran, tedy zřizovatele (majitele) a ředitele. V rámci koncepce by mělo být nastaveno i financování, včetně požadavků na rozvoj infrastruktury. V případě, že je budoucnost organizace existenčně vázaná na rozvoj infrastruktury, je vhodné zpracovat variantní scénáře rozvoje organizace (např. „bez přístavby“ a „s přístavbou“). Strategická rozhodnutí definovaná v koncepci by měla mít oporu z pohledu **finanční efektivity** organizace - např. přesun muzea do nových prostor by měl přinést také snížení nákladů na nájmy a zvýšení tržeb ze vstupného (celoroční provoz, moderní expozice atraktivní i pro místní obyvatele).

Doporučujeme městu, aby **ředitelům poskytl při tvorbě dostatečnou metodickou i finanční podporu**, při zpracování koncepce je vhodné zapojit externí experty, facilitátory i pokud možno celý tým organizace. Dále doporučujeme, aby koncepce byla dostatečně projednána v rámci úřadu s dotčenými odbory (propojení s plánem investic, celkovou strategií rozvoje města apod.) a výsledně projednána v zastupitelstvu města.

Smyslem celého procesu je zajistit rozvoj kulturních organizací tak, aby každá organizace měla aktuální a radou (zastupitelstvem) města schválenou koncepci rozvoje, která bude přímo provázaná s rozvojovými cíli celého města a bude oboustranným závazkem mezi zřizovatelem (majitelem) a vedením organizace. Následně je možné evaluovat práci organizací i přístup města právě s pomocí cílů a ukazatelů definovaných v koncepcích.

2.2 Integrovaný projekt: Obnova a využití nové synagogy

Obnova a využití nové synagogy – integrovaný projekt

Navrhujeme integrovaný projekt, který průřezově naplňuje všechny 4 priority a vytváří výrazný impulz v rozvoji kultury a cestovního ruchu, který ve městě doposud chyběl. **Synagoga je po zámku nejvíce ikonická stavba, její oživení kulturně-spoločenským programem je více než symbolické v mnoha rovinách. Záměr počítá s postupnou obnovou památky a jejím multifukčním celoročním využitím**, na němž se bude podílet spektrum místních subjektů a stane se tak **nástrojem pro spolupráci mezi zřizovanou a nezřizovanou kulturní scénou**. V neposlední řadě vznikne **nový atraktivní bod zájmu v historickém centru s velkým turistickým potenciálem**. Vzhledem k možnosti získat objekt za symbolickou cenu i k předpokládaným nákladům na rekonstrukci a konverzi do podoby kulturně společenského centra (cca 50 mil. Kč) **se jedná o jednoznačnou prioritu a příležitost, kterou by město nemělo promarnit**.

Aktuální stav

- Vlastníkem synagogy je Židovská obec Brno, město Velké Meziříčí s ní již zahájilo jednání o odkupu za symbolickou 1 Kč.
- Město si a nechalo si zpracovat diagnostický průzkum stavu objektu od Fakulty stavební VUT, který uvádí, že na základní revitalizaci objektu je zapotřebí investice ve výši 30 milionů Kč. Průzkum neidentifikoval žádné zásadní problémy např. ve statické, podloží apod.

Pro tento záměr doporučujeme městu odkoupit/převzít synagogu a zpracovat studii proveditelnosti (provozní a finanční model) a postupovat dle navržené etapizace na další straně. Na tomto místě navrhujeme rámcové programové využití objektu, které staví na propojení a symbióze tří režimů: prezentace města, hudebně divadelní sál a výstavní prostor. Architektonická soutěž a studie proveditelnosti by měly prověřit možnosti konverze objektu pro tyto funkce a jejich symbiózu.

Živé umění (koncertní a divadelní sál)

- Zkoušky a vystoupení ZUŠ (zbudovat lávku)
- Středně velké koncerty a představení
- Přednášky, workshopy
- Vybrané akce knihovny
- Pracovní setkání, B2B akce

Výstavní prostor

- Galerie současného výtvarného umění, prezentace místních tvůrců
- Tematické výstavy Muzea (historie města, významná témata, události, osobnosti)
- Přehlídky tvorby žáků a studentů ZUŠ, ZŠ a SŠ

Prezentace města, celodenní využití

- Turistické informační centrum
- Kavárna
- Knihkupectví, music shop ap.

Návaznost na cíle, priority a opatření Koncepce:

- A.2.1 Odkoupení a revitalizace synagogy
- A.2.2 Samostatné prostory TIC
- B.2.2 Moderní a atraktivní prezentace historie města
- C.1.3 Spolupráce se školami - ZŠ, SŠ
- + částečně opatření A.1.2 Řešení prostorů pro muzeum a Priorita D

Návaznost na předchozí Koncepti kultury

Projekt navazuje na opatření O-2.2. Obnova a využití Nové synagogy pro kulturní aktivity

Obnova a využití nové synagogy – finance, etapizace projektu

PROVOZNÍ MODEL

Projekt musí získat hlavního nositele, může se jednat o existujících nebo novou organizaci nebo konsorcium organizací s jasně vymezenými zodpovědnostmi. Vzhledem k situaci ve městě nedoporučujeme, aby se provozovatelem stalo město nebo některá z jeho organizací, ani případná nová organizace města.

Projekt je příležitostí pro aktivizaci nezřizované scény, doporučujeme proto jít cestou **2–3letého pilotního období**, v kterém bude model empiricky prověřen a bude na základě poznatků z provozu připraveno kvalitní zadání pro architektonickou soutěž a následnou celkovou rekonstrukci/konverzi. Cílem pilotního provozu by mělo být ověřit možnosti využití objektu, a především aktivizovat místní kulturní scénu a motivovat jí k „osídlení“ objektu. Podmínky pro výběrové řízení (VŘ) na hlavního provozovatele by proto měly být velmi vstřícné.

Finanční náročnost (odhad), financování

- studie proveditelnosti, architektonická soutěž: do 2 mil. Kč
- příprava pilotního provozu: do 2 mil. Kč (jednorázově)
- pilotní provoz: cca 0,8 - 1 mil. Kč / ročně
- stavební práce (revitalizace): 30 mil. Kč
- vybavení, lávka k ZUŠ, příp. přístavba apod.: 20 mil. Kč

Projekt pravděpodobně bude možné financovat ze **strukturálních fondů EU nebo z Národního plánu obnovy**. Pro tyto programy je potřeba mít projekt připravený do r. 2023. Další možností je prodej jiných zbytných nemovitostí v majetku města (nutná pasportizace městského majetku).

Harmonogram projektu navrhujeme mj. tak, aby bylo možné využít financování z externích zdrojů (EU ap.).

	2022	2023	2024	2025	2026
Studie proveditelnosti (provozní a finanční model), Srovnávací studie (zmapování obdobných realizovaných projektů v ČR a zahraničí), Analýza možností pro financování investice i provozu	■	■			
Získání do vlastnictví, vypovězení nájmní smlouvy se současným uživatelem		■			
Návrh podmínek veřejné výzvy / výběrového řízení na provozovatele pro pilotní provoz		■			
Základní sanace a vyčištění objektu, příprava pro pilotní provoz		■			
Vyhlášení VŘ na provozovatele pro pilotní využití		■			
Otevření prostoru veřejnosti, pilotní provoz			■	■	■
Příprava žádosti o financování z programů EU, NPO, příp. Norských fondů ap.		■			
Zadání architektonické soutěže, Architektonická soutěž			■		
Projektová dokumentace, stavební povolení				■	■
Realizace rekonstrukce					■

Využití nové synagogy - analýza rizik

Identifikovaná rizika	Pravděpodobnost výskytu	Dopad rizika	Popis rizika	Preventivní opatření
Nedostatek finančních prostředků, nízká míra podpory z externích zdrojů	Střední		Nezajištění nebo výpadek finančních prostředků určených na realizaci a propagaci projektu.	<ul style="list-style-type: none"> Analýza zjištění finančních možností z externích zdrojů (EU, NPO aj.) i z rozpočtu města. Pasportizace městského majetku a prodej nepotřebných nemovitostí.
Stavebně-technologické riziko	Nízká		Výskyt vad, problémy s podložím, povodněmi, hlukem apod.	<ul style="list-style-type: none"> Již byl zpracován diagnostický průzkum stavby, během přípravy projektu je možné na něj navázat dalšími analýzami.
Místní obyvatelé nebo politici nebudou souhlasit s projektem	Střední		Místní obyvatelé nebo politici nebudou souhlasit s převzetím a správou synagogy. Potom hrozí zpoždění prací na projektu, příp. i nerealizace projektu.	<ul style="list-style-type: none"> Průběžná komunikace záměru směrem k politikům i veřejnosti a vypořádání se s případnými podněty. Zdůraznění potenciálu a přínosů vyplývajících z realizace projektu. Respektovaný projektový tým.
Nárůst cen ve stavebnictví a nákladů na pracovní sílu	Střední		Překročení stanovené výše investičních nákladů.	<ul style="list-style-type: none"> Správně nastavený plán zohledňující případná rizika.
Nenajde se vhodný provozovatel	Střední		Při vyhlášení výběrového řízení se nenajde vhodný provozovatel.	<ul style="list-style-type: none"> Správně nastavené podmínky výběrového řízení, příprava ve spolupráci s odbornou veřejností, příp. externími odborníky.
Nevhodně zvolený provozní a finanční model a provozovatel	Střední		Bude zvolen provozovatel, který bude buď příliš komerčně, nebo příliš tradičně zaměřený a nebude se starat o rozvoj všech aspektů, spolupráci aktérů a prezentaci města.	<ul style="list-style-type: none"> Důkladně zvážit provozní a finanční model a vhodný typ provozovatele. Během pilotního provozu ověřit funkčnost budovy a vhodný provozní model. Průběžně evaluovat.
Změna životního stylu a preferencí volnočasových aktivit, nízká návštěvnost	Nízká		Snížená návštěvnost kvůli COVID-19 a změně preferencí, digitalizaci umění, nevhodné nabídce ap.	<ul style="list-style-type: none"> Aktivní monitoring dění a trendů v ČR i zahraničí, spolupráce s všech aktérů ve městě včetně mladé generace. Hygienická a bezpečnostní opatření.

Kontaktní osoby:

TEREZA RAABOVÁ, JAKUB DEML, ONDŘEJ ŠPAČEK

t.raabova@kreia.cz, jakubdeml@me.com

www.culturematters.cz

www.kreia.cz

Poznámka:

Práci na studii jsme započali v lednu 2021 a ukončili v říjnu 2021. Od tohoto data jsme neučinili jakékoliv aktualizace této zprávy o jakékoliv další události či okolnosti. V průběhu přípravy této studie jsme používali primární i sekundární zdroje informací. Primární zdroje představovaly především podkladové informace od zadavatele studie. Sekundární sběr informací čerpal převážně z ČSÚ a webových stránek se zaměřením na téma studie. Zdroje pro konkrétní data vždy uvádíme v relevantní části dokumentu. V neposlední řadě jsme využili databází a zkušeností odborníků zpracovatele.

